

HISTORIA SZKOŁY

Geneza powstania szkoły w Babicach

Na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. dokonano kolejnego podziału ziem polskich. Utworzono wówczas Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie i Wolne Miasto Kraków, zwane też Rzeczpospolitą Krakowską. W Krakowie dobrze rozwijało się szkolnictwo w języku ojczystym, działał Uniwersytet Jagielloński, powstało Towarzystwo Naukowe Krakowskie i Towarzystwo Przyjaciół Muzyki. Rozwój nauki i kultury utrwalił pozycję Krakowa jako miejsca szczególnego dla tożsamości Polaków w okresie zaborów. W Krakowie organizowano ważne uroczystości patriotyczne: sprowadzono zwłoki Księcia Józefa Poniatowskiego (1815) oraz Naczelnika Tadeusza Kościuszki (1818), któremu rodacy ufundowali kopiec, usypany w latach 1820-23 na wzgórzu św. Bronisławy.¹

Rzeczpospolita Krakowska była namiastką wolnego państwa rządzonego choć w części przez Polaków i utworzonego w świecie, w którym próżno było szukać na mapach niepodległej Polski. Sytuacja chłopów w Rzeczpospolitej Krakowskiej była lepsza niż w sąsiadujących z nią Galicji i Królestwie Polskim. W latach 1815-46 reformowano szkolnictwo wsi i przy współpracy różnych ośrodków lokalnych organizowano szkolnictwo wiejskie. Strukturę organizacyjną szkół początkowych, czyli podstawowych na wsi i w miastach określał „Statut Organiczny Urządzący Szkoły Początkowe” ogłoszony w dzienniku rozporządzeń Miasta Krakowa.²

Kontrolę nad szkołami wiejskimi sprawował tak zwany Dozór Główny Szkół Początkowych w Krakowie, podległy w sprawach kształcenia Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, a w sprawach ekonomicznych - Senatowi Rządzącemu w Krakowie.

Dozorowi głównemu podlegały Dozory Miejscowe Szkół Początkowych, do których należały miejscowe elity: proboszcz parafii, wójt gminy, właściciel wsi.

Statut szkolnictwa powszechnego określał, że rok szkolny na wsi zaczyna się 1 października i trwa do końca maja. Dzienny czas lekcji trwał trzy godziny, a program nauczania obejmował naukę czytania i pisania w języku polskim i arytmetykę. Dziewcząt wiejskich uczono też robótek ręcznych, haftu, tkania i uprawy lnu oraz konopi. Ustawowo nauczyciel miał prawo do darmowego mieszkania i kawałka gruntu o powierzchni dwóch mórg.³

W takich uwarunkowaniach politycznych i społecznych rozpoczęła swoją działalność w roku szkolnym 1818/19 Szkoła Początkowa w Babicach jako pierwsza placówka oświatowa w tzw. Kluczu Lipowieckim.⁴

Pierwszym nauczycielem i kierownikiem był Antoni Kozirajski z Czajkowic. Naukę prowadzono w wynajętej chacie Michała Kosowskiego. W 1822 r. przeniesiono się do budynku szkolnego, parterowego w pobliżu kościoła przy drodze głównej, zwanej Krakowską.

Dwa fakty świadczą o jakości edukacji na tym terenie: opinia wizytatora austriackiego, który w 1846 r. stwierdził, że system ten może być wzorem dla szkolnictwa w Austrii oraz liczba uczniów napływających z ziem okupowanych.

Jak wiadomo w 1846 r. wybuchło powstanie krakowskie i szkołę zajęło wojsko, zamieniając ją na koszary. Klęska powstania spowodowała likwidację Rzeczypospolitej Krakowskiej i włączenie jej do zaboru austriackiego.

Następnie przez obszar Galicji przetoczyła się Wiosna Ludów i w jej wyniku chłopci uzyskali uwłaszczenie w zaborze austriackim. Budynek szkolny ucierpiał na skutek tych wydarzeń i wymagał remontu. Kierownikiem szkoły był wtedy Szczepan Lutwiński. Do szkoły uczęszczało około 70 dzieci. Po zakończeniu remontu warunki nauki uległy poprawie. Oprócz nauki dziennej wprowadzono też obowiązek nauki niedzielnej dla uczniów, którzy byli wtórnymi analfabetami. Od 1856 r. kierownikiem szkoły był Franciszek Czuliński, z którym pracowała też żona -Emilia Czulińska. W 1868 r. obowiązki kierownika przejął Franciszek Wiellinek.

Budynek szkolny uległ ponownemu zniszczeniu i zawilgoceniu i dlatego Rada Szkolna podjęła uchwałę o remoncie, by polepszyć warunki pracy w szkole. W skład Rady Szkolnej wchodził: proboszcz Piotr Papużyński, Mikołaj Szczurek z Babic, Jan Tarabula z Jankowic oraz nauczyciel Miętka.

Od 1882 do 1892 kierownikiem szkoły był Miętka. Uczęszczało wtedy do szkoły 151 uczniów, a w roku szkolnym 1892/93 liczba ta wzrosła do 220. Kierownikiem został Antoni Laskowski, który pełnił tę funkcję do 1929 r. Z roku na rok liczba uczniów wzrastała, przybywało też uczniów korzystających z nauki niedzielnej. Remonty najczęściej przeprowadzano w czasie wakacji. W 1900 r. dach szkoły został pokryty nową papą. Nauka odbywała się nadal w starym budynku szkolnym i w izbie wynajętej włościanina Stokłosy.

W roku szkolnym 1907/08 ruszyła rozbudowa szkoły trwająca dwa lata. Wsparcia finansowego na dokończenie inwestycji udzieliło Kółko Rolnicze w Babicach. Teraz nauka odbywała się w piętrowym budynku, gdzie były trzy jasne i wygodne izby lekcyjne oraz mieszkanie dla kierownika.⁵

Niestety wybuchła I wojna światowa (1914-1918) i budynek szkolny został zamieniony na szpital oraz zajęty przez wojsko austriackie. Naukę przeniesiono do prywatnych domów, zaś frekwencja gwałtownie spadła. Nastaly ciężkie czasy, przepełnione nędzą, chorobami, będącymi skutkiem głodu i głębokiego niedożywienia dzieci.

¹ *Wolne Miasto Kraków 1815-1846 - materiały z zasobu krakowskiego Archiwum*

² *Statut Organiczny Urządzający Szkoły Początkowe - Dziennik Rozporządzeń Rządowych W. M. Krakowa 1816/17*

³ *Cysterskie Szkoły Początkowe 1819-46 - Krzysztof Rosołek*

⁴ *Klucz Lipowiecki - Ciura Franciszek, 2012*

⁵ *Opracowanie Teresy Bigaj*

II Rzeczpospolita (1918-1939)

11 listopada 1918 r. Polska odzyskała niepodległość po 123 latach niewoli narodowej i pomimo wielu trudności oraz strat i zniszczeń wojennych z entuzjazmem przystąpiono do budowy II Rzeczpospolitej. Państwo polskie po długotrwałej niewoli odziedziczyło katastrofalny stan oświaty. Dekretem z 1919 r. „O obowiązku szkolnym” wprowadzono obowiązkową 7-letnią szkołę powszechną dla wszystkich dzieci od 7 do 14 roku życia. Szkoła miała być bezpłatna.¹

Po zakończeniu wojny budynek został przystosowany do potrzeb szkolnych i rozpoczęła się regularna nauka pod kierownictwem Antoniego Laskowskiego. W szkole pracowali: żona kierownika - pani Laskowska, pani Helena Gorgoniówna oraz wikary babickiej parafii.

Od 1918 r. nadzór nad szkołą przejął organ powiatu chrzanowskiego - Rada Szkolna, której naczelnikiem był pan Rychlik. Organ ten wydał okólnik - „Organ Starostwa i Rady Szkolnej”, w którym umieszczono rozporządzenia i polecenia władz oświatowych.

Na wsi panowała trudna sytuacja materialna i szkoła organizowała posiłki dla najbiedniejszych dzieci. Mieszkańcy Babic pracujący w Ameryce wspierali szkołę datkami w dolarach. Dzięki temu można było zakupić niezbędne pomoce dydaktyczne i podręczniki dla uczniów.

W 1922 r. z inicjatywy księdza Kosowskiego został powołany w szkole Krajowy Związek Młodzieży Katolickiej. W 1925 r. szkoła otrzymała status szkoły czterostopniowej z siedmioma klasami. W tym samym roku odbył się w szkole Jubileusz 40-lecia pracy zawodowej Antoniego Laskowskiego, który w 1929 r. odszedł na emeryturę.

Najpierw zastąpiła go Maria Mogielnicka, a od 1930 r. Michał Czurczak, nauczyciel muzyki. Oprócz pracy w szkole kierownik prowadził także chór młodzieżowy w Domu Katolickim, który został wybudowany dzięki staraniom i inicjatywie proboszcza Jana Kosowskiego.²

Dzieci szkolne, nauczyciele, mieszkańcy gminy i przedstawiciele władz powiatowych spotkali się na zamku w Lipowcu w dniu 14 czerwca 1931 r. z okazji „Święta Pieśni”.

Zamek Lipowiecki był miejscem różnych spotkań społeczności lokalnej w okresie międzywojennym.

Przebudowę ustroju szkolnego przeprowadzono na mocy ustawy z 1932 r. uchwalonej z inicjatywy ministra Jędrzejewicza. Była to tzw. „reforma jędrzejewiczowska”.

Wstęp do gimnazjum dawało ukończenie szóstej klasy szkoły powszechnej. Klasa siódma była przeznaczona dla tych, którzy nie zamierzali kształcić się dalej.

W programach wychowawczych edukacji międzywojennej kładziono nacisk na patriotyzm, wierność tradycji i religijność. Po przewrocie majowym (1926) zwracano szczególną uwagę na poszanowanie państwa i na odpowiedzialność obywatelską.³

Ważnym wydarzeniem w dziejach szkoły był wyjazd delegacji młodzieży szkolnej w 1937 r. do Krakowa i zawieszenie symbolicznej „garstki ziemi babickiej” na budowany w tym czasie Kopiec Piłsudskiego.

MŁODZIEŻ Z BABIC USYPUJE KOPIEC PIŁSUDSKIEGO - 1936

6

W szkole przed wojną pracowały panie: Kozubska, Szarlej, Marszałek, Pol, Sękówna oraz Maria Parafińska, która prowadziła regularną korespondencję z pisarzem Emilem Zegadłowiczem.

¹ Dekret o obowiązku szkolnym

² Opracowanie Teresy Bigaj

³ Jak to było kiedyś, czyli edukacja w II Rzeczypospolitej Polskiej

⁴⁻⁶ Zdjęcia z prywatnej kolekcji Andrzeja Bębenka

Maria Parafińska - nauczycielka z Babic

Maria Parafińska była nauczycielką zatrudnioną przed wojną w szkole w Babicach. Była ona miłośniczką talentu pisarza Emila Zegadłowicza i prowadziła z nim systematyczną korespondencję od 4 maja 1937 r. do 25 lutego 1941 r. Listy te są głównym źródłem wiedzy o twórczości Zegadłowicza, ale także mówią o pokrewieństwie ideowym, tożsamyh poglądach i podobnych dążeniach nauczycielki i pisarza.

Maria Parafińska określała polityczną i ideową orientację własnego środowiska zawodowego jako „*jądro obskurantyzmu i średniowiecze*”. Sama zaś była mocno zaangażowana w kolportaż literatury komunistycznej i zwalczana przez kler, za swój jedyny „*grzech*” uważała przynależność do „*żydokomuny*”.

W życiorysie napisała, że w listopadzie 1940 r. skończyła 29 lat, wywodziła się z rodziny małomieszczańskiej. Wykształcenia starannego nie otrzymała, jedynie maturę zawodową. Natomiast dużo czasu poświęciła samokształceniu, gdyż nie lubiła wiedzy akademickiej, szkolnej. Tę szczególną charakterystykę uzupełniła Parafińska dzieląc się z Mistrzem wiedzą o swoim „*wnętrzu*”:

„Rozum przed uczuciem. Dalej: najpierwotniejszy egoizm i równocześnie altruizm; przeważnie ten ostatni w przewadze. Więcej woli czy upor? - to zależy od przyczyn i okoliczności. Silna wrażliwość i słaba intuicja. Realizm. Ambicja. Bezgrzeszność (prawie świątobliwość: nigdy nikogo nie skrzywdziłam!). Solidność, która jest prawdziwym balastem. Nienawiść do złodziei, tzn. do wszystkich ludzi, bo wszyscy kradną [...].

A zainteresowania? - ogólnie: wszystkim; specjalnie: religie, sprawy kobiece i degeneracja. Emil Faun i Emil Zola. Przewaga „dodatnich” cech to zasługa oczywiście samowychowania”.

Korespondencja Zegadłowicza i Parafińskiej jest zróżnicowana treściowo i niejednolita emocjonalnie oraz wielowątkowa. Obok wątków filozoficznych, politycznych, artystycznych i społecznych są kwestie pomocy praktycznej oraz sprawy osobiste. Uczucie nadawczyni ewoluowało od powściągliwie wyrażanego uznania dla artysty do bezkrytycznego uwielbienia.

Miłośniczka talentu Mistrza stanęła nawet w obronie pisarza, wysyłając pracowicie zredagowaną odpowiedź na opublikowaną w „*Głosie Nauczycielskim*” „*oburzającą napaść*” Jadwigi Ważewskiej, negatywnie oceniającej Zegadłowiczowskie Zmory.

W przekazywanych przez Parafińską uwagach do dzieł Zegadłowicza dochodzą do głosu ideały piszącej: racjonalizm, wartości humanizmu oświeconego, ideowość rodem z *Siłaczki* Żeromskiego, która w wieku XX kolportuje w podkrakowskich Babicach wśród „ogłupionych biedaków” pisma politycznej opozycji i zabronione przez Kościół książki.

Odrębną tematykę tej korespondencji stanowi kwestia instytucji małżeństwa, biologicznej i społecznej roli kobiety, granic jej wolności. Teoretycznym zapleczem nieukrywanego feminizmu Parafińskiej jest twórczość Zofii Nałkowskiej, Johna Stuarta Milla (*Poddaństwo kobiet*), Tadeusza Żeleńskiego – Boya.

Szczególnie istotną dziedziną listownego porozumienia jest obustronna pomoc rzeczowa świadczona sobie przez piszących. Jakkolwiek to Parafińska będzie w tym względzie stroną zdecydowanie bardziej aktywną, to wymiana listów rozpoczyna się od kierowanych do Zegadłowicza jej prośb o pomoc w zdobyciu dzieł pisarza.

Pisarz nie pozostawił tej prośby bez odpowiedzi, ale potem role się odwróciły i listy Zegadłowicza stawały się wykazem potrzeb pisarza o: kontakt z Stefanem Jaraczem, zdobycie poematu Longfellowa *Hajawata*, wysondowanie w urzędach możliwości otrzymywania renty itp. Mistrz prosił też Marię o książki Wyspiańskiego, Gravesa, Kopery, o arkusze papieru rysunkowego i pomoc w zdobyciu miejsca w szkole artystycznej w Krakowie, dokąd nauczycielka przeniosła się w chwili wybuchu wojny. Wszelkie prośby Zegadłowicza adresatka realizowała z poświęceniem, które kazało jej nawet wysłać pisarzowi własne, z trudem zaoszczędzone pieniądze i kupować drogie (100 zł) książki, których Mistrz potrzebował. Ową gorliwość Zegadłowicz określał przymiotnikiem „zduńwająca”, Parafińska natomiast - „chorobliwa”...

Fascynacja artystą przerodziła się w uwielbienie człowieka, mężczyzny, chociaż korespondujący nigdy nie spotkali się osobiście. Swe wizerunki piszący znali z przesłanych sobie fotografii. Po śmierci Mistrza 25 lutego 1941 r. pieczołowicie chronione listy Zegadłowicza dzięki Parafińskiej dotrwały do naszych czasów w nienaruszonym stanie, natomiast listy nauczycielki naruszył żąb czasu.

Po śmierci pisarza wszystkie jego listy adresatka opравиła we własnoręcznie ozdobioną kartonową teczkę, a na okładce umieściła tytuł:

„Listy Emila Zegadłowicza do Kryszny Parafińskiej” - Kraków, dnia 20 września 1942 r. Do tego zbioru listów Parafińska dołączyła osobną kartkę zapisaną ołówkiem w 1946 roku: **„Wyzysk uczuć to jest największa zbrodnia”**.

Maria Parafińska pisała w kilka miesięcy po śmierci Zegadłowicza o konieczności wspólnego wydania wszystkich listów dokumentujących artystyczne i osobiste aspekty życia ich autorów, poszukujących w okrutnym świecie wojny porozumienia dusz.

Maria Parafińska zmarła 23 października 1946 roku. Jest pochowana na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.¹

¹ „Mistrz i Maria” listy Emila Zegadłowicza i Marii Parafińskiej - Mirosław Wójcik.

Trudne czasy okupacji i wyzwolenia (1939 – 1945)

W 1939 r. wybuchła II wojna światowa i znowu z trudem stworzona stabilizacja oparta o naukę i pracę uległa degradacji. Wraz z wkroczeniem oddziałów niemieckich rozpoczęła się okupacja, zaś obszar Babic i okolicznych wsi został włączony do Rzeszy Niemieckiej. W urzędzie gminy mieścił się posterunek policji niemieckiej. Językiem urzędowym stał się język niemiecki i chociaż zezwolono na otwarcie polskich szkół podstawowych, to jednak bez zgody na nauczanie historii i geografii. Dzieci uczyły się języka niemieckiego, elementów przyrody oraz pracowały na rzecz okupanta. Zostały zniszczone polskie książki i mapy. Uczniowie chodzili do niemieckich gospodarzy zbierać płody rolne. Nauczyciele prowadzili tajne nauczanie języka polskiego. Nauka odbywała się w budynku szkolnym do końca października, a następnie przeniesiono szkołę do budynku Kółka Rolniczego aż do końca wojny. W budynku szkoły Niemcy utworzyli tzw. „Kulturhaus”, a dla swoich dzieci otwarli szkołę w domu Jana Taborskiego. Na mieszkańców Babic spadły dotkliwe restrykcje: areszty, obozy, wywóz na roboty do Niemiec, bicie, poniżanie, zaostrenie dyscypliny oraz ograniczenia w życiu religijnym.

W parafii babickiej proboszczem był wtedy ksiądz Władysław Pytel. Mimo nieprzychylniej postawy okupanta wobec Kościoła nastąpił gwałtowny wzrost religijności.

W miarę zbliżania się wyzwolenia Babic nasilały się akcje sabotażowe organizacji podziemnych. Od połowy stycznia 1945 r. zaczął przybliżać się front. Rosjanom nie udało się zdobyć Babic z marszu z powodu silnych umocnień na linii Olszyny – Włosień – Babice – Czarny Las – Płaza – Kamionka. Główne natarcie szło gościńcem prowadzącym do Babic, stąd zanotowano tu największe zniszczenia. Wschodnia część Babic prawie cała legła w gruzach, znacznie uszkodzony został kościół. Niepowetowane straty dotknęły także ludność. I znów wracano do wioski, z nowym zapalem odbudowywano zniszczone oraz zrujnowane wojną gospodarstwa.¹

Kierownik szkoły Michał Czurczak opuścił Babice w 1944 r., a po wojnie uczniowie rozpoczęli naukę w Domu Katolickim (1945-1962). W latach 1945-1947 funkcję kierownika babickiej podstawówki pełniła Maria Budka, a po niej w roku szkolnym 1947/48 długoletnie kierowanie szkołą rozpoczął Mieczysław Kępka.

¹ Parafia babicka w czasie okupacji i wyzwolenia - Nadzieja - październik 2006

² Zdjęcie z prywatnej kolekcji Andrzeja Bębenka

Polska Rzeczpospolita Ludowa (1944 -1989)

Lata pięćdziesiąte

SZKOŁA PODSTAWOWA W BABICACH / lata 50 XX wieku /

Od roku szkolnego 1948/49 do 1965/66 szkoła podstawowa była szkołą 7-letnią. Przedłużenie nauki do lat ośmiu nastąpiło w myśl ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o ustroju systemu oświaty i wychowania.

Realizacja reformy polegała na wprowadzeniu nowych programów kształcenia w klasach V- VII oraz zorganizowaniu w roku szkolnym 1966/67 klasy ósmej, do której poszli jako pierwsi uczniowie z rocznika 1952.¹

W 1951 r. kierownikiem szkoły w Babicach nadal był **Mieczysław Kępka**. Nauczyciele uczący w VII-klasowej wówczas szkole to: **Zofia Gadzina - Cudak, Stanisława Buzdygan, Helena Rudol**. Panie miały tygodniowo po 33 godziny, a kierownik szkoły - 25 godzin. Przedmioty nauczane w szkole to: język polski, matematyka, historia, biologia, geografia, fizyka, chemia, nauka o Polsce i świecie współczesnym, nauka o Konstytucji, rysunki i prace, śpiew, wychowanie fizyczne.

Każdy z wyżej wymienionych nauczycieli uczył różnych przedmiotów. Nauka odbywała się dwuzmianowo. Klasy IV, V, VI, VII na pierwszej zmianie od 8.00 do 11.40, a klasy I, II, III od południa do 14.25.

W szkole działały organizacje uczniowskie: Szkolne Koło Odbudowy Warszawy, TPPR, Fundusz Odbudowy Stolicy, PCK. Panie opiekowały się także dodatkowo biblioteką oraz pełniły funkcję higienistki szkolnej. Działał również Samorząd Uczniowski.

Rozpoczęcie roku szkolnego przebiegało bardzo uroczyście według wcześniej ustalonego planu. Na uroczystości byli obecni delegaci z Komitetu Rodzicielskiego oraz z partii. Kierownik informował o obowiązkowym udziale dzieci w dniu 2 września w uroczystościach dożynkowych w Pogorzycach. Sołtys miał dostarczyć furmanki, którymi przewożono dzieci.

Kierownik zobowiązał nauczycieli, by sprawdzali swych uczniów pod kątem nowej choroby, zwanej grzybicą. Ponadto każdy nauczyciel musiał przygotować: plan wychowawczy, dydaktyczny, roczny plan pracy opiekuna klasowego, roczny i miesięczny plan działalności organizacji uczniowskich, roczny plan czytelnictwa oraz plan zajęć pozaszkolnych. Zobowiązał też nauczycieli do prowadzenia konspektów w zeszycie, podzielonym na poszczególne przedmioty.

Nauczyciele pod kierunkiem kierownika uczestniczyli, a następnie szczegółowo omawiali lekcje otwarte z języka polskiego, historii, matematyki prowadzone przez koleżanki. Analiza tych lekcji odbywała się na konferencjach, na których także wygłaszano referaty, dotyczące zagadnień związanych z hospitowanym przedmiotem. Wspólnie zastanawiano się nad podniesieniem wyników w nauce języka polskiego i wprowadzono dzienniczki lektur. Nauka trwała od poniedziałku do soboty, a każdy nauczyciel miał po dwa dni dyżurów w tygodniu.

Kierownik szkoły przypominał nauczycielom o zobowiązaniach, wynikających z pogłębiania przyjaźni polsko - radzieckiej oraz zachęcał do gruntownego zapoznawania się z rodzicami uczniów. Obok problemów dydaktycznych na konferencjach poruszano kwestie związane z zachowaniem młodzieży w szkole i poza nią, z koniecznością podjęcia walki z chuligaństwem, dyskutowano nad artykułami z gazety. Postanowiono też, aby w razie nieobecności żądać pisemnych usprawiedliwień, a w razie wybryków chuligańskich wzywać rodziców.

Gdyby zaś rodzice byli zbyt tolerancyjni zdecydowano, by pieniądze posiadane przez uczniów przeznaczać na cele szkolne. W razie bójki ustalono, by wzywać funkcjonariuszy MO.

Zostały także odczytane zarządzenia, by uczniów nie przestrzegających regulaminu szkolnego ujawniać w sloganach i gazetkach. Ogłoszono też: „Zbiórkę papieru, złomu, tłuczki i flaszek”, „Akcję zadrzewiania”, „Konkurs czytelnictwa”. W klasach nauczyciele przeprowadzali pogadanki na temat: „Rola węgla w gospodarce i konieczność oszczędnego nim gospodarowania”.

Nauczyciele podjęli też walkę z brakiem postępów uczniów w nauce, dochodząc do wniosku, że głównym środkiem zapobiegania niedociągnięciom w nauce i ich likwidacji jest praca nauczyciela.

W dniu 11 marca 1952 r. odbyła się konferencja powizytacyjna z udziałem podinspektora szkolnego Ryszarda Tschopa, przewodniczącego Komitetu Rodzicielskiego – Jana Kościelniaka oraz Grona Nauczycielskiego.

Kierownik szkoły Mieczysław Kępka przedstawił sprawozdanie ze stanu prac wychowawczo - dydaktycznych szkoły, natomiast podinspektor szkolny - uwagi powizytacyjne.

Kierownik omówił: realizację programów nauczania, stan czytelnictwa oraz powszechność nauczania. Podinspektor zwrócił uwagę na słabą dekorację korytarzy, zaś wyniki nauczania określił jako wystarczające, zalecał położyć nacisk na ortografię i prace pisemne, polecił stosować w pracy szkolnej cztery prawa dialektyki.

Przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego pochwalił szkołę i nauczycieli, a podinspektor zaapelował do niego, by współpracował z nauczycielami, bo to przyczyni się do podniesienia wyników nauczania i wychowania.

Na koniec stwierdzono, że cenne wskazówki inspektora szkolnego będą wdrażane przez nauczycieli przy czynnej współpracy Komitetu Rodzicielskiego.

Kierownik szkoły omawiając lekcje otwarte zachęcał do ich prowadzenia w formie pogadanki, a nie wykładu, do stosowania jak najwięcej pomocy naukowych oraz do korelacji przedmiotowej. Zwracał uwagę na to, by oceny były sprawiedliwe i obiektywne. Szczegółowo omawiano regulamin egzaminu ukończenia szkoły podstawowej. Egzamin pisemny wyznaczono na 9 i 10 czerwca z języka polskiego, zaś 11 czerwca z matematyki. Egzamin ustny miał być od 11 do 20 czerwca 1952 r. Tematy do egzaminów należało odebrać w inspektoracie. Konferencje klasyfikacyjne często odbywały się w obecności Przewodniczącego Komitetu Rodzicielskiego.

Przygotowanie nauczycieli do pracy pedagogicznej w roku szkolnym 1952/53 nastąpiło 29 sierpnia 1952 r. Dzieci zaś wzięły udział w uroczystościach dożynkowych w Kwaczale. Na posiedzeniach Rady Pedagogicznej przedstawiano roczne i miesięczne rozkłady nauczania i plany pracy. Ustalono, że nadal będą omawiane lekcje pokazowe uprzednio przeprowadzone, a także nauczyciele wygłaszać będą referaty.

Priorytetem miały być następujące czynności: zbiórka makulatury i metali nieżelaznych, wykorzystanie radia do wysłuchania audycji i dziennika, upowszechnienie oszczędzania poprzez prowadzenie kasy oszczędnościowej, powstanie Szkolnych Kół Sportowych, obchody Dnia Wojska Polskiego w dniu 12 października, posadzenie przy szkołach drzew morwowych oraz założenie hodowli jedwabników. Ponadto zobowiązano nauczycieli języka polskiego, by zadali uczniom zadanie: *W jaki sposób moi rodzice i moja rodzina wywiązała się z obowiązków wobec państwa?* oraz *Dlaczego każdy uprawniony do głosowania obywatel winien wziąć udział w głosowaniu do sejmu?*

W ciągu całego roku szkolnego wysiłek ogółu nauczycieli skierowano na osiągnięcie lepszych wyników wychowania i nauczania, na kształtowanie naukowego poglądu na świat i na rozszerzenie kształcenia politechnicznego. Podjęto decyzję, by organizować wycieczki do spółdzielni produkcyjnych, PGR, POM, na wystawy naukowe, przemysłowe, do muzeów, powiązać pracę szkoły z realizacją wielkich zadań narodowych: Planu 6-letniego i programu Frontu Narodowego. W czerwcu 1953 r. szkoła zaangażowała się w zwalczanie stonki ziemniaczanej.

Na świadectwa zbierano po dwa złote. Zapowiedziano, by wszyscy rodzice wzięli udział w zakończeniu roku szkolnego, gdyż świadectwa wręczano rodzicom. W przypadku nieobecności rodziców, dziecko nie otrzymywało świadectwa. Prowadzono też akcję werbunkową młodzieży do szkół górniczych oraz do Liceum Pedagogicznego.

W Wydziale Oświaty w Chrzanowie znajdował się *Referat skarg i zażaleń* i tam należało zgłaszać wszelkie problemy i uwagi.

W trakcie roku szkolnego obchodzono szereg uroczystości takich jak: *Święto Wyzwolenia Albanii, Święto Górnik, rocznica utworzenia PZPR, 155 rocznica urodzin Adama Mickiewicza, Święto Narodowe Rumunii, 10- lecie powstania KRN, 35 rocznica zamordowania Róży Luksemburg, rocznica wyzwolenia Warszawy, Babic, 30-rocznica zgonu Lenina, Juliana Marchlewskiego, Karola Świerczewskiego, rocznica śmierci Stalina, powstanie Komuny Paryskiej, Narodowe Święto Czechosłowacji, Dni Oświaty, Święto Kultury Fizycznej.*

Prowadzono systematyczną zbiórkę makulatury i z jej sprzedaży zakupiono na przykład kałamarze do klasy I. Każdy wychowawca klasowy miał obowiązek założyć Książeczkę Oszczędnościową i na niej gromadzić środki uzyskane ze sprzedaży makulatury. W organizowaniu imprez pomagali rodzice, chętnie włączając się w prace na rzecz szkoły.

Komitet Rodzicielski był zapraszany na lekcje i urządzał imprezy dochodowe, a uzyskane fundusze przeznaczył między innymi na zakup okien weneckich do klasy w suterenie.

Zarządzenie Ministra Oświaty z 1954 r., wynikało z dyrektyw II Zjazdu PZPR i nakazywało szkołom:

- Wzmóc walkę z drugorocznością, roztoczyć opiekę nad uczniem słabym, opóźnionym, kształtować naukowy światopogląd, podnieść poziom wyposażenia szkół w sprzęt, pomoce naukowe, sale gimnastyczne.

- Zlecenie młodzieży wypracowań na temat: „Dlaczego rodzice powinni sprawdzić listy wyborców, a jeśli nie sprawdzili to dlaczego?”

2

W 1955 r. miała miejsce kolejna wizytacja podinspektora szkolnego Franciszka Kąkola. Wynikiem kontroli szkoły były następujące sugestie: *każdy hospitowany nauczyciel dostał zalecenia odnośnie nauczanego przedmiotu, strona wizualna szkoły zadowalająca, gazetki szkolne aktualizowane, uatrakcyjnienia i nasilenia wymagają zbiórki harcerskie i wycieczki, dużą uwagę należy położyć na pracę domową ucznia, ogólne wrażenie powizytacyjne - dodatnie.*

Zgodnie z zaleceniami zorganizowano wycieczki do Warszawy i Gdańska, do Krakowa i Wieliczki.

W roku szkolnym 1955/56 - działały na terenie szkoły następujące organizacje: PCK, Samorząd Uczniowski, SKOW, ³SKO, biblioteka. Dużą wagę przywiązywano do dekoracji klas.

Specjalną konferencję poświęcono omówieniu sprawy kradzieży pieniędzy, piór, aparatu fotograficznego, itp. na terenie szkoły. Dochodzenie i wywiad w tej sprawie prowadzili nauczyciele. Podejrzany uczeń został zawieszony w prawach ucznia do czasu zakończenia śledztwa przez MO. Odbyły się także kolejne posiedzenia Rady Pedagogicznej z udziałem Prezydium Komitetu Rodzicielskiego oraz rodziców uczniów podejrzanych o kradzież noży w sklepie w Babicach. Uczniowie zostali ukarani oceną nieodpowiednią z zachowania oraz ostrą naganą wobec całej szkoły na apelu porannym. W 1960 r. sytuacja się powtórzyła - uczniowie dokonali włamania do zagrody gospodarza. Sprawą zajęła się MO, a szkoła dodatkowo zastanawiała się nad przeniesieniem uczniów do sąsiednich szkół w Kwaczale i Olszynach.

Kierownik szkoły zwracał uwagę, by uczniowie nie zabierali kredy i nie grali w piłkę po lekcjach. Stwierdził także, by nauczyciele dyżurujący byli w szkole o 7.30, a pozostali o 7.40. Apele zaczynały się punktualnie o 7.45.

3

Wpisywanie odbytych lekcji powinno następować przed, względnie po lekcji. Lekcje wychowawcze odbywały się raz w miesiącu i były protokołowane. Każdy wychowawca powinien uzgodnić termin odwiedzin lekcji przez rodziców, co najmniej raz w miesiącu. W latach pięćdziesiątych uczniów mających problemy z nauką określano mianem – *niepostępujący*.

W latach 1955-56 wydano zarządzenia w następujących sprawach:

- *zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom*
- *ochrona mienia społecznego*
- *obowiązkowe szczepienia*
- *szkolenie sanitarne młodzieży*
- *zaopatrzenie szkół w materiały budowlane*
- *terminarz zespołów metodycznych*
- *wystawa gazetek SKOW i sprawozdań rocznych*
- *zorganizowane zebrania harcerskich*
- *konsekwencje wobec uczniów spóźniających się na apele*
- *występy na uroczystości przygotowywać po lekcjach*
- *w czasie zajęć prac ręcznych reperować i wykonywać pomoce naukowe*

Warunkiem ukończenia szkoły podstawowej były egzaminy pisemne i ustne, które obowiązywały uczniów klasy VII i odbywały się w czerwcu. Egzamin pisemny z języka polskiego był 11, zaś z matematyki - 12 czerwca. Egzamin ustny z historii - 14, z języka polskiego - 15, a z matematyki - 16 czerwca. Egzaminatorem każdorazowo był dyrektor szkoły - Mieczysław Kępka i wybrany przez niego nauczyciel.

Dużą wagę przywiązywano do tego, by w uroczystościach na zakończenie roku szkolnego obowiązkowo brali udział rodzice.

Zgodnie z wytycznymi należało w podziale godzin trudniejsze przedmioty umieścić w czwartek, w piątek zaś - rysunki i zajęcia praktyczne.

Obowiązkiem było też noszenie czapek uczniowskich, o czym przypominano na apelu porannym. W listopadzie była klasyfikacja uczniów za I okres nauki, w styczniu następowało podsumowanie II okresu. Sprawozdanie za realizację planów dydaktyczno-wychowawczych oraz klasyfikacja uczniów za III okres przypadała w kwietniu, natomiast IV okres nauki dobiegał w czerwcu, kiedy to następowało podsumowanie całorocznej pracy.

Uczniowie szkoły w Babicach byli na bieżąco informowani o zasadach rekrutacji do Liceów Ogólnokształcących i szkół zawodowych. Podania należało składać w pierwszej połowie czerwca. Obowiązywały egzaminy wstępne z języka polskiego, matematyki, zarówno pisemne jak i ustne.

W Babicach miał być zorganizowany nabór do dwuletniej szkoły rolniczej, gdzie zajęcia miały być dwa razy w tygodniu, a nauka całkowicie bezpłatna.

Przeprowadzano też pogadanki o niewypałach i pisano wypracowania na ten temat.

Najlepsze prace były przysyłane do Wydziału Oświaty w Chrzanowie. Przestrzegano młodzież przed niewypałami w czasie zbiórki złomu.

Uczniowie byli systematycznie badani przez lekarza Jana Gołęba, a sprawozdanie z tej akcji przysyłano do Wydziału Zdrowia, z uwzględnieniem liczby dzieci zaważonych i zaświerzbionych. Uczniowie chętnie angażowali się w konkursy czytelnicze, recytatorskie, fotografii, hodowli królików, tenis stołowy.

Szczególnie uroczyste były obchody Święta Pracy, kiedy to dekorowano sale lekcyjne, organizowano akademie i pochody, a sprawozdania z przebiegu uroczystości 1-majowych przysyłano do Wydziału Oświaty.

W pochodach pierwszomajowych uroczystości defilowały delegacje z poszczególnych miejscowości, niosąc transparenty z hasłami i napisami, które zwykle nawiązywały do pokoju i pojednania w duchu socjalistycznym. Nie brakowało też odniesień do potrzeby kultywowania nauki i oświaty, co stanowiło ważny priorytet dla ówczesnych władz.

Jak widać na załączonej fotografii pochod miał niezwykle uroczysty charakter, co podkreślano także strojem, ściśle związanym z tradycją i regionalną obyczajowością.

4

W 1957 r. ustalono, że w każdej szkole powinien być zastępca kierownika, który będzie go zastępował w razie nieobecności. **Mieczysław Kępka** wyznaczył na to stanowisko panią **Weronikę Berny**. Szkoła sprawowała kontrolę nad powszechnością nauczania i prowadziła ewidencję uczniów objętych obowiązkiem szkolnym do 16-go roku życia.

Kierownik Kępka prowadził regularne hospitacje lekcji i omawiał je szczegółowo na konferencjach, dając uczącym niezbędne uwagi i zalecenia do dalszej pracy. Nauczyciele zabierali głos w wolnych wnioskach i kierowali zapytania do kierownika, odnośnie warunków pracy, domagając się na przykład ogrzania biblioteki, zakupu piłki czy dostępności liczydła. Zwracano też uwagę, by lekcje historii czy geografii odbywały się przy użyciu map, a lekcje botaniki były prowadzone na działce szkolnej. Opiekunem działki doświadczalnej była pani Weronika Berny.

Zalecano wycieczki do muzeów, zwracano uwagę na czystość i higienę uczniów, pilnowano, by uczniowie na dużych przerwach wychodzili z klas.

1 września 1958 r. odczytano nauczycielom na konferencji okólnik Ministerstwa Oświaty nr 26 w sprawie świeckości szkół. Do Grona Nauczycielskiego dołączyła wówczas **Weronika Piekarczyk**, a następnie w 1959 r. **Krystyna Kowalska**. Nastąpiła też zmiana nazwy Wydziału Oświaty na Inspektorat Oświaty. Ogłoszono zbiórki pieniędzy na Fundusz Budowy Szkół - 2 zł, na emerytów - 0,5% , na ubezpieczenie młodzieży - 10 zł. Kierownik szkoły zachęcał do ożywienia Szkolnych Kas Oszczędności, propagowania idei Spółdzielni Uczniowskich, do prenumeraty biuletynu: „Wychowanie”.

Zalecał systematyczną kontrolę zeszytów do języka polskiego, monitorowanie zachowania młodzieży w szkole i poza nią, dbałość o czystość w klasach i w otoczeniu szkoły oraz upominał księdza, by dziennik z lekcjami religii zostawiać w szkole po odbytych lekcjach.

Kierownik szkoły przedstawił na konferencji 8 stycznia 1959 r. wytyczne z kursu kierowników i pedagogiczne obowiązki władz szkoły względem nauczycieli w zakresie organizacji pracy pedagogicznej, spraw dyscyplinarnych, organizacji czytelnictwa i bibliotek, klasyfikacji i promowania oraz współpracy z rodzicami, i środowiskiem.

W roku szkolnym 1959/60 zaplanowano zwrócić szczególną uwagę na należyty stan sanitarno - higieniczny szkoły, odczytano z Dz.U. nr 9, okólnik nr 27, zaś w sprawie jednolitego umundurowania młodzieży - okólnik nr 25. W sprawie niewypałów odczytano okólnik nr 18. Kierownik szkoły stwierdził, że należy unikać bicia młodzieży, nie przeciążać jej pracą domową. Często na konferencjach nauczyciele wygłaszali referaty. Tematyka najczęściej dotyczyła procesu nauczania i wychowania np.:

„Realizacja programu j. polskiego w siedmioklasowej szkole podstawowej”, „Realizacja programu historii w siedmioklasowej szkole podstawowej”,

„Metody sprawdzania i oceniania wiadomości uczniów”, „Metody i organizacja badań wyników nauczania”, „Aby oceny były obiektywne”, „Zlikwidowanie przeciążenia ucznia”, „Sposoby poprawiania prac piśmiennych”, „Rola szkoły w środowisku”, „Tegoroczne wyniki nauczania w ogniu krytyki”.

Widocznie zdarzały się przypadki bicia uczniów przez nauczycieli, ponieważ kierownik szkoły po raz kolejny apelował, że „Nie wolno bić w szkole – nikt nie będzie bronił takiego nauczyciela, który stosuje taką karę”.

Obowiązkiem nauczycieli w opisywanym okresie był udział w obchodach 1-majowych, przeprowadzenie pogadanki z okazji: „Dni Leninowskich i Techniki Radzieckiej”, zorganizowanie zbiórki na rzecz Społecznego Funduszu Budowy Szkół, akcja zadrzewiania oraz propagowanie ochrony kwiatów i roślin zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Wydziału Ochrony Przyrody.⁵

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 1961 r.

³ SKOW – Szkolne Koło Odbudowy Stolicy

^{2,4,5,6} Zdjęcia z prywatnej kolekcji Andrzeja Bębenka

⁵ Opracowanie Haliny Mądrzyk na podstawie Księgi Protokołów Rad Pedagogicznych

Lata sześćdziesiąte

W roku szkolnym 1960/61 nadal zwracano dużą uwagę na optymalną realizację zadań szkoły w zakresie nauczania i wychowania. Prowadzono systematyczny monitoring powszechności nauczania. Wynikało z niego, że dziewięćcioro dzieci nie uczęszcza do szkoły mimo obowiązku szkolnego z powodu upośledzenia umysłowego, epilepsji bądź przewlekłej choroby. W jednym z protokołów stwierdzono, że mimo iż uczniowie uczęszczają na naukę religii, to ich postawa ideologiczna jest pozytywna. Wyposażenie szkoły w pomoce naukowe i sprzęt jest dostateczne, zaś udział uczniów w wykonaniu pomocy naukowych jest znikomy, z powodu braku pracowni i odpowiednich narzędzi.

Organizacja harcerska nie istniała, ale postanowiono ją wznowić. Nie był też powołany Samorząd Szkolny. Natomiast poszczególne samorządy klasowe należycie spełniały swoje zadania. Aktywnością wykazywały się takie organizacje jak : SKO, PCK, Fundusz Budowy Szkół.

W szkole prowadzono klasowe listy kontroli czystości, które wysyłano co miesiąc do Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pławie. Wszystkie dzieci były przebadane przez lekarza szkolnego i poddane szczepieniu przeciw chorobie Heinego- Medina i durowi brzuszному.

Komitety Rodzicielskie w mniejszym stopniu interesowały się pracą dydaktyczno-wychowawczą szkoły, skupiając się przede wszystkim na sprawach gospodarczych placówki.

Mimo zachęty ze strony nauczycieli rodzice nie prenumerowali czasopisma: „*Szkoła i dom*”. Problemem uczniów nadal była ortografia, niestaranne pismo, słaby poziom czytelnictwa oraz trudności w opanowaniu tabliczki mnożenia.

Nauczyciele byli zobowiązani do gruntownej analizy zarządzenia Ministra Oświaty w sprawie organizacji roku szkolnego 1960/61. W związku z tym należało dbać o świeżość szkół, przeprowadzać pogadanki o kąpielach, niewypałach, pojazdach, wycieczkach i pożarach. Znowu podkreślono, by nie stosować kary bicia dzieci i nastawić je na filatelistykę.

Na konferencji klasyfikacyjnej wygłoszony został referat: „*Laicyzacja życia szkoły i środowiska*”. Często przypomniano o poszanowaniu sprzętu szkolnego i pomocy naukowych oraz o konieczności nieustannego dyscyplinowania uczniów, by zapobiec wypadkom.

Wyznaczono zbiórki na Społeczny Fundusz Budowy Szkół w ten sposób, że każdy nauczyciel miał wyznaczony rejon. Nauczyciele chętnie wygłaszali referaty, które w znacznym stopniu ułatwiały im realizację zadań edukacyjnych i wychowawczych, jak na przykład: „*Kary i nagrody w mojej klasie*”, „*Wywiady nie są przyjemne*”.

W 1961 r. miała miejsce kolejna wizytacja szkoły, na której podkreślono, że za całokształt pracy szkoły odpowiedzialny jest kierownik. Poszczególne hospitowane lekcje były omawiane przez kierownika szkoły i inspektora, który jak się okazało podchodził do nauczycieli po przyjacielsku i był prawdziwym doradcą nauczycieli.

Inspektor Skalski podkreślał, że podstawą, na której powinien oprzeć się nauczyciel jest program nauczania, zaś podręcznik to niezbędna pomoc dla ucznia. Odnośnie poziomu nauczania inspektor stwierdził, że każdy nauczyciel musi być odpowiednio przygotowany do lekcji, gdyż w dużej mierze od tego uzależnione są wyniki nauczania.

Ważna jest też metodyka, która określa sposób podawania materiału. Dobór właściwej metody pracy jest uzależniony od programu i potencjału umysłowego młodzieży. Niezbędne jest także urozmaicanie lekcji poprzez stosowanie pomocy naukowych. Inwencja nauczycieli w tym zakresie pozwoli na samodzielne wykonywanie wykresów, tabel, schematów itp.

Pan inspektor stwierdził, że kierownik Kępka daje dobry instruktaż nauczycielom i tego należy słuchać i wykonywać wszelkie polecenia, ponieważ współpraca dla dobra społeczności szkolnej jest najważniejsza.

Inspektor podał również zalecenia do dalszej pracy:

- utrzymywać materiał poprzez lekcje powtórzeniowe
- uatrakcyjnić lekcje zwiększając ilość wycieczek terenowych
- na Radach Pedagogicznych rozpracować Okonia „*Proces nauczania*”
- ćwiczyć poprawne wysławianie się
- laicyzacji nie wprowadzać sztucznie, lecz na lekcjach wiązać z zagadnieniami
- pracę wychowawczą organizować na zajęciach pozalekcyjnych

Na koniec inspektor Skalski reasumując stwierdził, że usterki w pracy babickiej szkoły nie są duże i szkoła ma poziom między dostatecznym a dobrym.

W celach szkoleniowych przyjęto do dyskusji kolejne referaty: „*Kształcenie zamiłowania do pracy*” oraz „*Funkcja godzin wychowawczych*”.

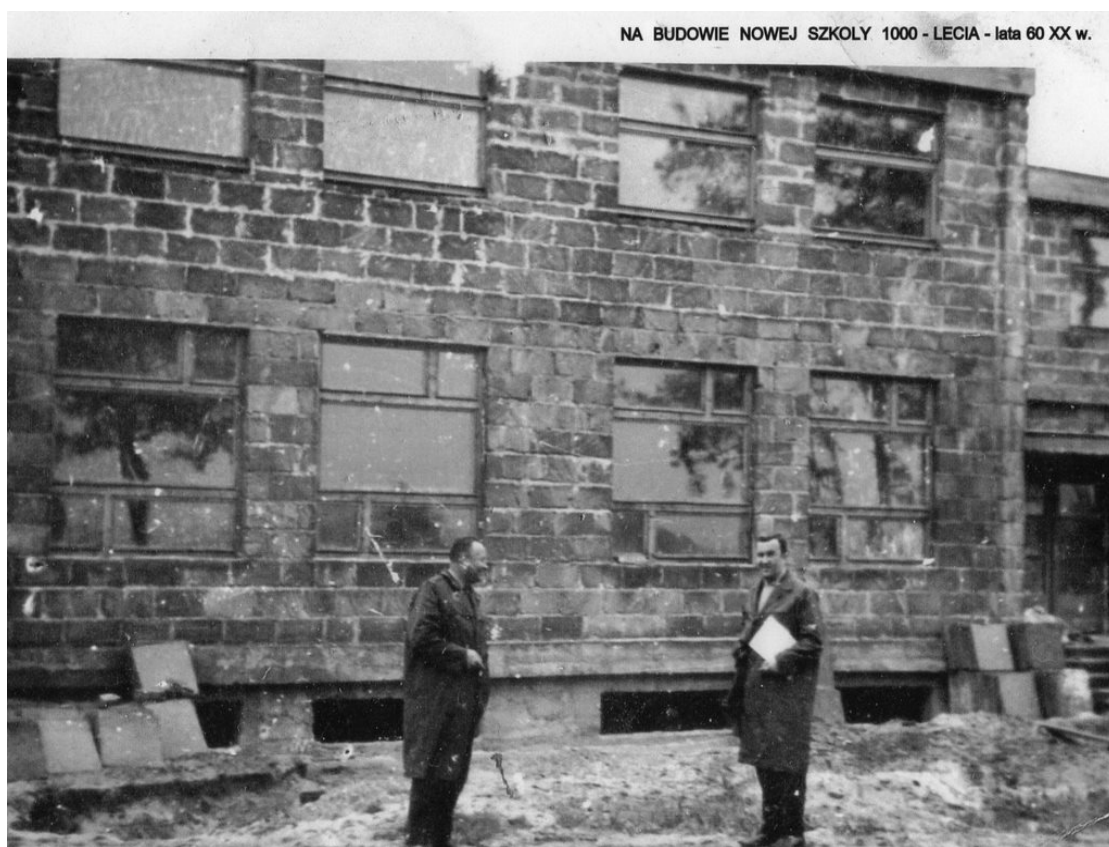
W trakcie dyskusji zaproponowano książki, które są nieodzowne w pracy wychowawczej, a mianowicie: „*ABC dobrego wychowania*” i „*Grzeczność na co dzień*”. Kierownik Kępka zgodził się na propozycje koleżanek, jednak stwierdził, że w dalszym ciągu ważna powinna być zasada wychowywania w toku nauczania.

Dla uczczenia Święta Pracy podjęto następujące zobowiązania:

- sadzenie drzewek
- uporządkowanie otoczenia szkoły
- hodowla kwiatów doniczkowych

W roku szkolnym 1960/61 do babickiej podstawówki uczęszczało 207 uczniów, niepromowanych było 13, a 20 uczniów miało poprawki w okresie powakacyjnym.

W nowym roku szkolnym 1961/62 nastąpić miała poprawa warunków pracy i wyników w nauce w związku z przeniesieniem do nowej szkoły - „*Szkoły Tysiąclecia*”.

Nowego budynku nie oddano jednak do użytku w terminie i nadal borykano się z ciężkimi warunkami lokalowymi.

15 lipca 1961 r. ogłoszono ustawę w sprawie ośmioletniego nauczania oraz zarządzenie Ministra Oświaty w sprawie prowadzenia punktów katechetycznych. Nadal istotne w działaniach szkoły było: podniesienie poziomu nauczania i sprawności, umocnienie socjalistycznego kierunku wychowania i upraktycznienie wiedzy.

Laicyzacja życia szkoły wyraziła się w pełni poprzez usunięcie religii ze szkoły, co nastąpiło w roku szkolnym 1961/62.

Zorganizowano wtedy na terenie szkoły następujące kółka zainteresowań:

- turystyczno- krajoznawcze
- artystyczne
- literackie

Grono Pedagogiczne dyskutowało wówczas nad treścią referatu: *„Kształcenie woli i charakteru dzieci w szkole podstawowej”*.

W roku szkolnym 1961/62 na 218 uczniów – 12 było niepromowanych, 17 zdawało egzaminy poprawkowe. W dalszym ciągu starano się włączyć rodziców do współpracy ze szkołą poprzez pedagogizację i zachęcanie do prenumeraty czasopism: *„Szkoła i dom”*, *„Nowa szkoła”*, *„Rodzina i szkoła”*, *„Wychowanie”*.

W nowym roku szkolnym postanowiono zorganizować na terenie szkoły następujące kółka zainteresowań:

- kółko żywego słowa
- kółko artystyczne
- kółko przyrodnicze

Zarówno od nauczycieli partyjnych jak i bezpartyjnych władze szkolne wymagały laickiej postawy, tzn. że żaden nauczyciel nie mógł wykazywać aktywności w praktykach religijnych.

W związku z reformą 8-letniej szkoły podstawowej władze oświatowe apelowały do nauczycieli, by doksztalali się na WSP.

Wszystkie szkoły przystąpiły do szerokiej akcji oszczędzania podręczników. Propagowano wśród uczniów oszczędność papieru. Ubolewano nad tym, że wciąż wysoki jest odsetek dzieci drugorocznych, w powiecie sięga on 8%. Wyliczono nawet, że każdy drugoroczniak to strata 1300 zł. rocznie. Zalecano, by każdy nauczyciel miał zeszyt podręczny, w którym prowadziłby dokumentację uczniów niedostatecznych. Należało otoczyć specjalną opieką uczniów słabych i zorganizować dla nich pomoc w nauce. Zbadać ich warunki domowe i nawiązać stały kontakt z rodzicami.

Częste były sugestie kierownika szkoły, by wzmocnić dyscyplinę pracy wśród nauczycieli, poprzez sumienne przygotowywanie się do zajęć lekcyjnych, wykorzystywanie pomocy naukowych i stosowanie ćwiczeń śródlekcyjnych. Postanowiono ożywić działalność Komitetu Rodzicielskiego i skierować ją na płaszczyznę dydaktyczno-wychowawczą. Nauczyciel biologii sprawował pieczę nad działką szkolną, która miała być odpowiednio uprawiana i wykorzystywana do zajęć. Nauczyciele uczący wychowania fizycznego mieli urządzić sobie boisko do gry i plany tych boisk miały być wykonane na arkuszach papieru. W czasie ferii czynne były wszystkie kółka zainteresowań, były też zorganizowane dyżury nauczycieli. Wykaz tych dyżurów należało wysłać do Inspektoratu Oświaty w Chrzanowie, ponieważ dyżurowanie w okresie ferii było płatne.

Z uwagi na zdarzające się często wypadki drogowe, przeprowadzano pogadanki na temat bezpieczeństwa i znajomości przepisów drogowych. Duży nacisk kładziono też na estetykę ucznia i jego otoczenia, na higienę osobistą i obowiązkowe, przepisowe umundurowanie. W rozpracowywaniu trudnych spraw pomocni byli instruktorzy przedmiotowi, z którymi nauczyciele mieli obowiązek nawiązać ścisłą współpracę.

Nauczyciel hospitowany miał zabierać do omówienia lekcji: dziennik lekcyjny, rozkład materiału i zeszyt z uwagami o uczniach. Za udział w konkursie czytelniczym szkoła otrzymywała nagrody książkowe, które przekazywano uczniom.

Nadal zdarzały się w szkole kradzieże, dlatego kierownik szkoły zapowiedział, że uczniowie za to odpowiedzialni mieli mieć obniżone zachowania i naganę słowną przed całą szkołą. Jeden przypadek kradzieży znalazł finał w sądzie dla nieletnich.

W roku szkolnym 1962/63 pracowały w babickiej szkole pod kierunkiem **Mieczysława Kępki** następujące panie nauczycielki: **Weronika Piekarczyk, Władysława Bucka, Janina Surdacka, Krystyna Kowalska, Weronika Berny i Stanisława Kosowska.**

W sprawie wzmożenia opieki wychowawczej nad młodzieżą szkolną zapoznano nauczycieli z pełnym tekstem okólnika nr 17 z 15 grudnia 1962 r. Dokładnie analizowano również treść okólnika nr 18 z 21 grudnia 1962 r w sprawie podniesienia dyscypliny w szkołach.

W związku z tym postanowiono wprowadzić w życie Regulamin Wewnętrzny, który zawierał takie działy jak: zachowanie ucznia na terenie szkoły oraz poza szkołą, stosunek ucznia do mienia społecznego, obowiązki ucznia dyżurującego, higiena osobista i strój ucznia oraz nagrody i kary za wykroczenia. Aby wzmoczyć dyscyplinę postanowiono przestrzegać sprowadzania uczniów do szatni po zajęciach lekcyjnych i uregulować sprawę oczekiwania uczniów na rozpoczęcie zajęć w ramach kółek zainteresowań. Zalecano, by szczególną opieką otoczyć Drużynę Harcerską, zaś wszelkie prace społeczno-użyteczne dla szkoły wykonywać na lekcjach prac ręcznych.

Nadal należało prowadzić zbiórkę makulatury, a uzyskane fundusze pod nadzorem wychowawcy przeznaczyć na potrzeby klasowe. Wszelkiego rodzaju wycieczki zalecano organizować tylko w okresie wakacji. Akademie i poranki mogły się odbywać na dużej przerwie lub po lekcjach. Uczniów, którzy nie byli zainteresowani kontynuacją nauki po szkole podstawowej należało werbować do szkół przysposobienia rolniczego - na przykład do Radoczy.

W ramach „Tygodnia lasu” uczniowie posadzili 270 krzaków żywopłotu. W czasie obchodzonych w kwietniu „Dni Leninowskich” wychowawcy byli zobowiązani do przeprowadzenia pogadanek o Leninie w klasach oraz do urządzenia poranku, na którym nauczyciele wygłaszali prelekcję na ten temat.

18 maja 1963 r. odbyła się kolejna konferencja powizytacyjna. Inspektor Szostalewicz po gruntownym zapoznaniu się z funkcjonowaniem placówki proponował zakup niezbędnych pomocy naukowych. Sprawę zaginionych strug z pracowni technicznej proponował załatwić poprzez zbiórkę klasową, ponieważ klasy tam pracujące są odpowiedzialne za pracownię.

Ogólny poziom dydaktyczny szkoły został oceniony dostatecznie. Inspektor Szostalewicz zaznaczył, że celem wizytacji była kontrola realizacji zarządzeń władz oraz zbadanie wyników nauczania. Inspektor podkreślił, że ilość ocen niedostatecznych jest świadectwem pracy nauczyciela, gdyż ocen niedostatecznych nie daje się dla postrachu ani też nie są one zachętą do dalszej nauki dla ucznia. Oceniał szkołę na plus dostateczny i zalecał, by podnieść czytelność, podjąć środki douczania młodzieży jak: samopomoc uczniowska, douczanie pozalekcyjne i organizowanie świetlic.

Wyniki w roku szkolnym 1962/63 : na 199 uczniów 10 - niepromowanych, co stanowiło 5 % uczniów, 19 - wyznaczono do egzaminu poprawkowego.

Nauczyciele analizowali sytuację szkolną uczniów i dyskutowali nad zagadnieniem: „*Co robił każdy wychowawca, by podnieść wyniki nauczania?*”. Do osiągnięcia biegłości w czytaniu i opowiadaniu proponowano upowszechnić wśród uczniów prenumeratę: „*Płomyczka*” i „*Świerszczyka*”.

Dla poprawy pisma stosowano ćwiczenia kaligraficzne. Oprócz pomocy naukowych dla urozmaicenia lekcji wykorzystywano audycje radiowe i telewizyjne. Pojawiły się nowe kółka zainteresowań: recytatorskie, chóralne, taneczne. Działał Samorząd Szkolny, Spółdzielnia Uczniowska, PCK, SKO, Społeczny Fundusz Budowy Szkół, Biblioteka oraz Szkolne Koło Budowy Stolicy i Kraju.

W roku szkolnym 1963/64 świętowano następujące uroczystości:

- *Rocznica Miesiąca Kraju i Stolicy*
- *Rocznica Powstania Wojska Polskiego i Rewolucji Październikowej*
- *Dzień Górnika*
- *Rocznica Wyzwolenia Warszawy i naszych Babic*
- *Choinka Noworoczna*
- *Międzynarodowy Dzień Kobiet*
- *Akademia Pierwszomajowa*
- *Święto Książki i Prasy*
- *Dzień Matki*
- *Dzień Dziecka*

W dalszym ciągu przypominano o sumiennym wypełnianiu dyżurów nauczycielskich w szczególności na parterze, gdzie był duży ruch z powodu znajdującej się tam Spółdzielni Uczniowskiej. Przestrzegano wychodzenia z klas podczas przerw, a na dużych przerwach obowiązkowo na podwórko szkolne. Trzeba było wykorzystywać wszelkie możliwości, by zapobiec drugoroczności.

Szczególną troskę roztaczano wobec uczniów słabych i nadal odwiedzano uczniów w ich domach. Wykorzystywano tablice ogłoszeń do zapisywania pochwał i osiągnięć uczniów zdolnych. Także w kwietniu 1964 r. odbyła się konferencja powizytacyjna w obecności inspektora Wydziału Oświaty i Kultury w Chrzanowie - Szostalewicza. Przedstawiono na niej sprawozdania ze stanu dydaktyczno-wychowawczego szkoły, czytelnictwa oraz sprawozdanie opiekunów z działalności organizacji uczniowskich. Chwalono się, że szkoła dysponowała wtedy: telewizorem, radiem, rzutnikiem i magnetofonem. Komitet Rodzicielski urządził dzieciom choinkę noworoczną, a ze składek zakupił ogrodzenie podwórza szkolnego.

Do wprowadzenia 8- letniej szkoły podstawowej babicka placówka przygotowała już bazę materialną. Szkoła brała czynny udział w obchodach 20- lecia PRL poprzez realizację następujących zobowiązań:

- zadrzewienie terenu szkoły
- urządzenie boiska szkolnego
- pomalowanie ławek na podwórzu szkolnym
- zorganizowanie konkursu rysunkowego: „*Moja wieś dawniej a dziś*”
- ukwiecenie ogródka

Działalność SFBS oraz SKBSiK polegała na zbieraniu składek i przekazywaniu ich na rzecz funduszy wspierających budowę nowych szkół, a także odbudowę stolicy i kraju. Inspektor Szostalewicz stwierdził, że szkoła w Babicach jest dobrze wyposażona w sprzęt i pomoce naukowe. Praca Grona Nauczycielskiego została pozytywnie oceniona, a współpracę w rozwiązywaniu spraw wychowawczych nazwano jednolitą, kolektywną i systematyczną.

Stan czytelnictwa w szkole nie był najlepszy, bo wynosił 10 książek na ucznia, a przeciętna w innych szkołach to 15 książek na ucznia w ciągu roku. Hospitowane lekcje pokazywały dobre wyniki w nauczaniu, jednak wyniki klasyfikacji nie pokrywały się z tym, gdyż było zbyt dużo ocen niedostatecznych.

Inspektor zachęcał szkołę do udziału w akcji higienizacji wsi, z uwagi na wysokie nagrody: 50 tys. dla wsi i 45 tys. dla szkoły.

Ponadto stwierdził, że najważniejszym przedmiotem w szkole jest język polski i zobowiązał wszystkich nauczycieli do korygowania błędów w wymowie, poprawiania zeszytów przedmiotowych, zwracania uwagi na staranność i czystość pisma, do propagowania lektur i podniesienia stanu czytelnictwa. Inspektor polecił zbadać warunki domowe dzieci słabych w nauce i otoczyć je należyta opieką, by mogły otrzymać promocję do następnej klasy, ponieważ każde dziecko pozostające w tej samej klasie to znaczny wydatek dla państwa.

Stwierdził też, że Samorząd Szkolny jako najważniejsza organizacja uczniowska na terenie szkoły ma koordynować prace wszystkich pozostałych organizacji.

W maju 1964 r. szkołę odwiedzili: przedstawiciel Kuratorium w Krakowie dr Zygmunt Wojnarowski oraz przedstawiciele Inspektoratu panowie: Szostalewicz i Rejdych.

Obecność tego gremium związana była z inicjatywą podjęcia przez Szkołę Podstawową w Babicach zadań szkoły wiodącej. Doktor Wojnarowski oświadczył, że w porozumieniu z Wydziałem Oświaty i po pobieżnej lustracji szkoły można stwierdzić, że szkoła może być uznana za wiodącą. Uzasadnił, że ma dobre warunki lokalowe, dobre zaopatrzenie w sprzęt i pomoce naukowe oraz dobrze pracującą kadrę nauczycielską. Dr Wojnarowski oświadczył, że szkoła otrzyma wszechstronną pomoc ze strony administracji szkolnej i ośrodków metodycznych.

Wyjaśnił też nauczycielom, że szkoła w Babicach została wytypowana odgórnie ze względu na dobre wyniki w pracy dydaktycznej i wychowawczej i że w powiecie chrzanowskim miało być utworzonych od 3 do 4 takich szkół. Wobec powyższego Kierownictwo i Grono Pedagogiczne babickiej szkoły wyraziło zgodę na podjęcie zadań szkoły wiodącej na rok szkolny 1964/65.

W roku szkolnym 1964/65 do grona nauczycieli dołączył **Ryszard Kowalski**.

1 września odbył się wiec z okazji 25 rocznicy napaści hitlerowskiej na Polskę, w którym nauczyciele zobowiązali się wziąć udział. Nadal prowadzone były lekcje otwarte, następnie szczegółowo omawiane przez wszystkich nauczycieli. Każdy mógł się wypowiedzieć na temat lekcji, czy jej cele zostały zrealizowane.

Oceniano wspólnie tempo, rytm, elementy wychowawcze, dyscyplinę, upolitycznienie na lekcji oraz korelację przedmiotową. Preferowano metody poszukujące, pogadanki, natomiast krytykowano stosowanie wykładu na lekcjach.

Warunki lokalowe szkoła miała dobre: 6 sal lekcyjnych, 2 pracownie, 1 sala gimnastyczna, gabinet pomocy naukowych i gabinet fizyczno-chemiczny. W szkole pracowało siedmiu nauczycieli, a miał być zatrudniony ósmy nauczyciel, z uwagi na rozszerzenie nauki na VIII klasę.

Obowiązek powszechności nauczania był realizowany prawie w 100 %, tylko jedno, chore dziecko nie spełniało obowiązku szkolnego. W klasach V,VI,VII byli uczniowie z Olszyn, gdyż tamtejsza szkoła realizowała program nauczania tylko czterech klas. Ostatnia wizytacja określiła osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze szkoły na poziomie dobrym.

Ustalono, że głównym zadaniem szkoły jest nie tylko nauczanie, ale i wychowanie. Główną rolę w procesie dydaktyczno-wychowawczym spełnia nauczyciel, jednak do współpracy niezbędni są rodzice i środowisko. Atmosfera pracy wśród nauczycieli uległa jednak pogorszeniu i podjęto szereg prób, by uzdrowić napiętą sytuację, która mogła mieć niekorzystny wpływ na uczniów.

Po raz kolejny przypomniano, że kar cielesnych w stosunku do dzieci nie wolno stosować, w przeciwnym razie Wydział Oświaty rozpocznie dyscyplinarne dochodzenie. Organizowano konferencje problemowe, na które należało przygotować następujące referaty: „Związki między ekonomiką a oświatą”, „Problemy moralne współczesnego człowieka” oraz „Ideal wychowawczy społeczeństwa socjalistycznego”.

W związku ze spornymi kwestiami, jakie różnicowały Grono Pedagogiczne wygłoszono referat: „Atmosfera pracy grona nauczycielskiego i jej wpływ na wyniki nauczania i wychowania”. Po wygłoszonym referacie stwierdzono, że z atmosferą wiąże się moralność zawodowa nauczycieli.

Zalecano, aby na lekcjach stosować prace eksperymentalne, poszukiwać nowych metod, stare modyfikować w oparciu o książkę: „Wychowanie społeczne”. Zainteresować młodzież wyborami, włączyć ją do akcji wiosennej i prac użyteczno – społecznych. Dbać o bezpieczeństwo dzieci w szkole i poza nią, nie wykorzystywać uczniów do własnych posług w czasie lekcji. Wprowadzić do nauczania socjalistyczne wychowanie.

Na świadectwa szkolne zbierano od uczniów klas I – VI po 4 złote, a od uczniów klasy VII – po 5 złotych. W roku szkolnym 1966/67 miała być w Babicach VIII klasa i przybyło do niej 5 uczniów z Jankowic i 11 uczniów z Olszyn.

6

7

Nauczyciele wychowania fizycznego mieli ściśle współpracować z higienistką szkolną i lekarzem. W okresie zimowym przy każdej szkole urządzano lodowisko.

Przeprowadzano pogadanki z dziećmi, by rodzice opodatkowali się na Społeczny Fundusz Budowy Szkół i Internatów. Całe Grono Pedagogiczne podjęło uchwałę i opodatkowało się na ten cel - 0,5% od poborów. **W marcu 1966 r.** kierownikiem szkoły została **Janina Surdacka**, a do grona dołączyła **Krystyna Osadzińska**. W związku z obchodami Tysiąclecia Państwa Polskiego na terenie powiatu chrzanowskiego zorganizowano Dni Ziemi Chrzanowskiej.

Udział szkoły w Babicach polegał na:

- wygłoszeniu referatu dla rodziców na temat Tysiąclecia Państwa Polskiego
- zorganizowaniu wycieczek do Muzeum Ziemi Chrzanowskiej i do Warszawy
- wykonaniu fotogazetek ze zdjęciami i informacjami historycznymi
- uporządkowaniu i ukwieceniu obejścia szkolnego
- przemarszu dzieci - przebierańców przez wieś
- naprawie i uporządkowaniu pomocy naukowych

Zachęcano uczniów, by złożyli po dwa złote na budowę Pomnika Walk Partyzantów.

Uczniowie mieli różne pomysły nie zawsze właściwe jak na przykład: sprzedawanie losów, gra z pieniędzmi, wyłudzenie i namawianie do gry młodszych kolegów czy przywłaszczanie sobie mienia Spółdzielni Uczniowskiej. Zdarzały się kradzieże pieniędzy, koraliki, bicie młodszych, palenie papierosów, niszczenie prac kolegów. Kończyło się to zwykle obniżeniem oceny z zachowania i udzieleniem nagany wobec całej społeczności szkolnej na apel. Niektórzy wagarowali, uciekali z domu. Niezbędne były wtedy wizyty nauczycieli u rodziców, a nawet interwencje milicji.

W maju 1966 r. sześcioro członków Spółdzielni Uczniowskiej uczestniczyło w zorganizowanym w Chrzanowie Dniu Święta Młodego Spółdzielcy. Szkoła wzięła też udział w uroczystym wmurowaniu tablicy w miejscu walk partyzantów.

We wrześniu 1966 r. kierownikiem szkoły została Ludmiła Banasik, a do grona dołączyła **Kazimiera Makuch**. Na początku roku szkolnego odbywały praktykę trzy młode panie z Liceum Pedagogicznego w Krzeszowicach. Na wiosnę 1967 r. byli w szkole praktykanci klasy V tego liceum. Prowadzili oni samodzielnie lekcje i uczestniczyli w życiu szkoły przez dwa tygodnie. Następnie ich praca została oceniona bardzo dobrze przez wszystkich nauczycieli. Także praktykanci mogli wyrażać swoje opinie na temat dzieci i dzielić się spostrzeżeniami.

W szkole przeprowadzono zbiórkę pieniężną wśród dzieci - „*Akcja Wietnam*”. W klasach wygłaszano pogadanki o Wietnamie i agresji Izraela. Zaczęto popularyzować umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Szkoleniem sanitarnym objęto 57 uczniów. Zainaugurowano działalność „*Klubu Wiewiórka*”. Budowano karmniki i dokarmiano ptaki. W związku z niskim stanem czytelnictwa postanowiono, by propagowaniem czytania wśród dzieci zajęli się nie tylko bibliotekarze, nauczyciele języka polskiego, ale też wychowawcy. O stan ortografii, gramatyki i prowadzenia zeszytów przedmiotowych dbać mieli wszyscy nauczyciele, nie tylko języka polskiego.

Do biblioteki szkolnej zakupiono książki: „*Obrona terytorialna*” i „*Encyklopedię Polski*” oraz zamówiono „*Monografię powiatu chrzanowskiego*”.

W listopadzie 1967 r. szkołę wizytował Inspektor Mieczysław Cały.

Zalecał on nauczycielom kontynuację studiów. Określił ich przynależność partyjną - na osiem osób pięć należy do partii. Wskazał na potrzebę założenia kroniki szkolnej, organizacji harcerskiej, gdyż każda działalność uczniowska ma wpływ na wychowanie. Szkoła żyła rocznicami, zapewniała pełne bezpieczeństwo młodzieży. Inspektor zalecał nauczanie problemowe jako bardzo skuteczne.

Czystość szkoły nie budziła zastrzeżeń, na zewnątrz widać było ład i porządek. Współpraca grona i **pani kierownik Ludmiły Banasik** skutkowała dobrymi wynikami.

Bardzo ważny wówczas był problem stosunków między kościołem a państwem. Państwo nie zabraniało nauki religii, ale domagało się rejestracji punktów katechetycznych. Kardynał Wyszyński był temu przeciwny, a władze komunistyczne tłumaczyły, że jest to niezbędne, aby księża otrzymywali pensje państwowe za przepracowane godziny katechezy.

Zainteresowanie kościołem się wzmoгло, gdyż 4 marca 1968 r. rozpoczęły się w Babicach uroczystości przyjęcia obrazu Matki Boskiej. Inspektor, który wizytował wtedy szkołę, oświadczył, że ta peregrynacja ma charakter polityczny. Stwierdził też, że placówki wychowawcze są państwowe, dlatego szkoła nie może propagować religii. Jest ona oparta na racjonalizmie, a nie na irracjonalizmie, który jest podstawą wiary. Dlatego peregrynacja obrazu powinna ograniczyć się tylko do terenu kościoła, a nauczyciele nie mogli w tej uroczystości brać udziału.

Zarówno wierzący jak i niewierzący musieli zachować w tej sprawie jednolity pogląd, by w ten sposób zmanifestować swój stosunek do ustroju Polski Ludowej. Należało też przedstawić tę kwestię na Komitecie Rodzicielskim w obecności wszystkich nauczycieli, by kolegiałnie pokazać swoje stanowisko. Nadal obowiązkowe były gminne obchody Święta Pracy i co roku ulicami Babic maszerował barwny pochód 1-majowy z udziałem zwłaszcza młodzieży szkolnej.

Za najlepsze wyniki w nauce i zachowaniu uczniowie otrzymywali odznakę „wzorowego ucznia” i „czyścioszka”. Wyróżnieni nosili te odznaki przez cały rok i oddawali na zakończenie nauki w danej klasie.

Odnaki były wręczane, a nagany udzielane uczniom na apelu ogólnoszkolnym. 16 kwietnia 1968 r. w klubie „Radar” odbyło się spotkanie ludności z oficerami Ludowego Wojska Polskiego, w którym uczestniczyli także uczniowie. Akademia pierwszomajowa odbyła się w tym klubie, zaś działające przy szkole harcerstwo miało uporządkować pomnik koło zamku i zaciągnąć warty harcerskie.

Całości dopełnił capstrzyk z okazji **1-go Maja**.

9

W roku 1967/68 zorganizowano po raz pierwszy **Święto Sportu Szkolnego**, co wynikało z zapisu w Dzienniku Urzędowym z 10 listopada 1967 r., że w pierwszą sobotę i niedzielę czerwca będą wprowadzone Dni Sportu

Ustalono, że w tych dniach odbywać się mają zamiast zajęć szkolnych: szkolne i międzyszkolne turnieje i wycieczki, konkursy, wystawy sportowe. Ponieważ 2 czerwca na terenie Babic obchodzono Święto Ludowe, to w drugim dniu nie było Święta Sportu Szkolnego. Budynek szkolny był przygotowywany na przyjęcie w czasie wakacji kolonii MO.

Harcerstwo zostało utworzone w III okresie roku szkolnego 1967/68. Były trzy zastępy, a zbiórki odbywały się dwa razy w tygodniu.

Aby zwiększyć czytelnictwo w szkole, postanowiono, aby wychowawcy doprowadzali swoje klasy do biblioteki. W ramach kółka biologicznego postanowiono ukwiecić parapety w klasach lekcyjnych.

Na rok szkolny 1968/69 przyjęto do realizacji następujące założenia:

- kształtowanie stosunku do pracy, nauki, obowiązków ucznia
- kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich poprzez zwiększenie udziału młodzieży w życiu szkoły i środowiska
- wychowanie w naukowym światopoglądzie i świeckiej etyce
- kształtowanie postawy społecznej w walce z konsumpcyjnym modelem życia

We wrześniu 1968 r. w kinie „Zorza” w Chrzanowie odbyła się obowiązkowa konferencja nauczycieli poświęcona omówieniu i dyskusji nad tezami Zjazdu PZPR. Do Grona Pedagogicznego babickiej podstawówki dołączyły panie: **Grażyna Hofman i Krystyna Nosal**.

Na konferencji w marcu 1969 r. kierowniczka szkoły odczytała pismo Kuratorium Okręgu Szkolnego, w którym zwrócono główną uwagę na następujące zagadnienia:

- program nauczania podstawą pracy nauczyciela
- nie wprowadzać dodatkowych lektur
- zadania domowe mają wynikać z toku lekcji
- stosować indywidualizację nauczania
- nie zadawać prac domowych z plastyki i zajęć praktyczno-technicznych
- kontrolować zadane prace domowe
- nie stosować pamięciowej metody nauczania

Zalecenia te wynikały ze zbyt dużego obciążania uczniów pracami domowymi. Zdarzały się takie zarządzenia jak:

- Koło PCK usunąć karmniki
- Harcerze uzupełnić brakujące szyby i ławeczki koło szkoły oraz naprawić część krzeseł
- Panie zakupią lakier i pomalują z uczniami siatkę
- SKS doprowadzi do porządku boisko i bramki
- Koło Biologiczne – zakupi kwiaty i zajmie się ogródkiem szkolnym
- porządkowanie obejścia szkoły przez uczniów klas: V - VII (zbiórka przed szkołą z łopatami i grabiami)

Wydział Oświaty i Prezydium Powiatowej Rady Narodowej przedłużyły umowę z Komendą Wojewódzką MO w sprawie organizowania kolonii w szkole.

Kierowniczka szkoły **Ludmiła Banasik** przypomniała o znaczeniu politycznym wyborów oraz o obowiązku głosowania. Lokal wyborczy był w szkole na sali gimnastycznej udekorowany przez pracowników Fabryki Lokomotyw „Fablok”, który był zakładem opiekuńczym szkoły.

Od 26 maja 1969 r. lokal wyborczy zostawiono do wyłącznego użytku Gminnej Rady Narodowej. Wyznaczeni harcerze mieli wręczyć kwiaty pierwszym wyborcom. W 1970 r. wakacje dla klasy VIII rozpoczynały się – 13 czerwca, a dla pozostałych uczniów – 20 czerwca.¹⁰

1–9 Zdjęcia z prywatnej kolekcji Andrzeja Bębenka

10 Opracowanie Haliny Mądryk na podstawie Księgi Protokołów Rad Pedagogicznych

Lata siedemdziesiąte

Główne kierunki wychowania młodzieży w tym okresie koncentrowały się wokół następujących zagadnień:

- kształtowanie naukowego poglądu na świat
- wychowanie dobrego obywatela
- właściwy stosunek do nauki
- zainteresowanie młodzieży czytelnictwem
- przysposobienie młodych do wyboru zawodu

Ponadto, aby uzyskać właściwe wyniki w pracy wychowawczej każdy wychowawca powinien:

- poznać warunki domowe dziecka
- ściśle współpracować z rodzicami
- na lekcjach wychowawczych stosować metodę dyskusji
- rozwinąć współpracę z bibliotekarzem szkolnym

Dużą uwagę zwracano wówczas na zdrowie i higienę dzieci. Raz w kwartale przeprowadzano pogadankę o bezpieczeństwie na drogach, w domu i w szkole.

Wychowawca miał prawo zwolnić z wszelkich składek uczniów znajdujących się w trudnych warunkach materialnych.

Przy ustalaniu oceny ze sprawowania brano pod uwagę następujące czynniki:

- aktywność ucznia
- kulturę osobistą
- pilność w osiągnięciu wyników na miarę swoich możliwości
- stosunek ucznia do otoczenia

Każdy wychowawca był zobowiązany prowadzić zeszyt klasowy z opisem charakterystyki klasy, wykazem uczniów trudnych i biednych oraz ze spisem uwag.

Kierowników szkół szkolono na konferencjach rejonowych w trzech zagadnieniach:

„Wychowawczy aspekt praw i obowiązków obywatela”

„Kształtowanie polityczne młodzieży jako istotny składnik programu wychowawczego w 100-letnią rocznicę urodzin Lenina”

„Wychowanie przez pracę i dla pracy”.

Młodzież szkolna uczestniczyła w spotkaniach z działaczami ZBOWiD-u.

Nauczycieli obowiązywała ścisła dyscyplina pracy w szkole i na wszelkiego rodzaju konferencjach. Opuszczenie konferencji było karane potrąceniem z poborów i naganą na piśmie. Szkoła nawiązała kontakt z Bankiem Spółdzielczym oraz z Jednostką Wojskową w Płazie, natomiast Komitet Opiekuńczy Szkoły sfinansował zakup telewizora.

Wizytujący szkołę podinspektor Mieczysław Cały powołując się na uchwały Plenum Komitetu Wojewódzkiego PZPR zwrócił uwagę na problemy dotyczące szkoły i nauczyciela:

- Integralność procesu wychowania i nauczania
- Zwalczanie dwulicowej postawy nauczycieli
- Dalsze umacnianie samorządności organizacji
- Praca ideowo-polityczna
- Ścisła współpraca z Komitetami Rodzicielskimi i opiekuńczymi oraz organizacjami w środowisku
- Likwidowanie różnic między szkołami

Podinspektor pozytywnie ocenił pracę szkoły, podkreślił aktywność uczniów na lekcjach, stosowanie pomocy naukowych i korelacji przedmiotów oraz prawidłowe prowadzenie organizacji uczniowskich. Zalecał bibliotekarzowi sporządzenie planu perspektywicznego rozwoju biblioteki. W planie pracy Rady Pedagogicznej zauważył brak referatów samokształceniowych i lekcji pokazowych. Dużą wagę przywiązywano do oszczędzania papieru (nie robiono marginesów w zeszytach, zbierano makulaturę) oraz prądu (po każdej lekcji gaszono światło).

W marcu 1970 r. uczniowie byli na wycieczkach w Poroninie, Szczyrku i Warszawie. W maju spotkali się z przedstawicielami Ludowego Wojska Polskiego z okazji Dnia Zwycięstwa.

Opiekunowie organizacji składali sprawozdania z rocznej działalności Samorządu Szkolnego, SKO, Funduszu Budowy Szkół, Drużyny Harcerskiej, PCK, Spółdzielni Uczniowskiej i Biblioteki Szkolnej. Na wakacje 1970 r. wyznaczono nauczycieli na dyżury wakacyjne.

W roku szkolnym 1970/71 były trzy konferencje rejonowe organizowane przez ZNP.

Funkcję kierownika tych konferencji przy oddziale ZNP objął **Franciszek Deszcz**.

Wizytacje odbywały się pod kątem postawy ideologicznej nauczyciela, kontroli sprawności szkoły oraz losu absolwenta.

Klasyfikacje uczniów nadal odbywały się w listopadzie za I okres, w lutym za półrocze, w kwietniu za III okres i w czerwcu na koniec roku szkolnego.

W marcu przyjęte zostały spostrzeżenia powizytacyjne sporządzone przez inspektora od spraw BHP - Józefa Kaszubę.

Personel gospodarczy zaopatrzono w odzież ochronną, opracowano regulamin sali gimnastycznej, pracowni. Kotłownię postanowiono wyposażać w sprzęt przeciwpożarowy, a na kaloryfery nałożyć osłony. Wprowadzono także książeczkę ewidencji wypadków. Uczniowie rozwijali swoje zdolności na kółkach: recytatorskim, matematycznym, plastycznym oraz w Szkolnym Kole Turystyczno - Krajoznawczym.

W roku szkolnym 1971/72 wprowadzono trzy okresy klasyfikacyjne: w listopadzie, w marcu i w czerwcu. Praca nauczycieli była prowadzona pod kątem: regionalizmu, wyeksponowania celu kształcącego i zmniejszenia drugoroczności. Na terenie szkoły działały dwie komisje:

Społeczna Szkolna Komisja Wychowawcza i Komisja Wychowawców Klasowych.

Głównym zadaniem tych komisji było samokształcenie nauczycieli i pedagogizacja rodziców.

W tym roku szkolnym do grona nauczycieli dołączyła **Aniela Górka**.

Kierownik szkoły Ludmiła Banasik złożyła sprawozdanie ze szkolenia BHP zorganizowanego przez Wydział Oświaty i Kultury w Chrzanowie.

Postanowiono przynajmniej raz w miesiącu przeprowadzać pogadanki o bezpieczeństwie, oznakować miejsca niebezpieczne, sporządzić regulaminy pracowni, na boiskach szkolnych nie budować niebezpiecznych, dodatkowych urządzeń. Nadal dużą wagę przywiązywano do czytelnictwa. W proces podnoszenia stanu czytelnictwa angażowano bibliotekarza, polonistę i wychowawców. Organizowano konkursy i prowadzono wrywkową kontrolę czy książki są czytane.

Komitet Rodzicielski fundował proporczyki za osiągnięcia w nauce, czytelnictwie, sporcie, w PCK, w czystości, w oszczędzaniu oraz dla klasy przodującej w zbiorce makulatury. Wykonywano też wykazy z osiągnięciami klas i zamieszczano je we wnęce na korytarzu.

Z okazji 30-rocznicy PPR przeprowadzono konkurs „*Co wiemy o PPR?*”. Ponadto każda klasa wykonała gazetkę lub kącik o PPR, harcerze zaś zorganizowali wieczernicę. Odbył się też apel w rocznicę zjednoczenia PZPR z udziałem sekretarza KG PZPR. Szkoła wzięła także udział w Powiatowym Konkursie Historycznym i Plastycznym na temat PPR.

W 1972 r. kierownik szkoły Ludmiła Banasik pogratulowała Stanisławie Kosowskiej wyboru do Sejmu PRL. Natomiast posłanka zapoznała grono z projektem Karty Praw i Obowiązków Nauczyciela, którego celem miał być wzrost społecznej rangi zawodu nauczyciela i poprawa warunków życia i pracy środowiska nauczycielskiego.

Według projektu miało nastąpić zrównanie uposażeń nauczycieli zatrudnionych w różnych typach szkół, aby o ich wysokości decydowało wykształcenie i staż pracy. Posłanka Kosowska szczegółowo omówiła artykuł 94 dotyczący reorganizacji pracy szkoły. Władysława Bucka złożyła sprawozdanie z zebrania zarządu ZNP w Chrzanowie. Zaplanowano też przebieg uroczystości 1-majowych, na które składały się apele, wieczornice, spotkania z byłymi działaczami PPR. Akademia była w sobotę o 11.00, a o 14.00 był capstrzyk przez wieś połączony z ogniskiem harcerskim.

Aby podnieść frekwencję w klasach postanowiono przyznawać nagrody uczniom, którzy nie opuścili ani jednego dnia nauki w danym roku szkolnym. Nagrody miała wykupić pani Górka z pieniędzy uzyskanych za makulaturę. Za działalność w sklepiku szkolnym, funkcjonującym w ramach Spółdzielni Uczniowskiej ufundowano wycieczkę dwóm uczennicom.

Od 1 grudnia 1972 r. wprowadzono do programu nauczania - przysposobienie obronne. Naukę tego przedmiotu prowadziła Aniela Górka, która w czasie wakacji odbyła kurs z zakresu P. O.

W związku z konkursem - „*ZSRR – historia i teraźniejszość*” ustalono termin eliminacji klasowych i szkolnych. Nauczyciele przyjęli do realizacji hasło - „*Wszyscy uczymy ortografii*”.

W marcu 1973 r. Grono Pedagogiczne przyjęło zalecenia powizytacyjne wizytatora Henryka Jelskiego: wprowadzić pracę w grupach, stosować podręcznik na lekcji, zorganizować gazetki - „*Nasze wojsko*” i „*Dzień Olimpijczyka*”, zaprenumerować czasopisma: „*Żołnierz Polski*” oraz „*Motywy*”.

Postanowiono założyć w szkole komis na stare podręczniki, ich sprzedaż miała się odbywać w sklepiku szkolnym. W ramach pedagogizacji rodziców Stanisława Kosowska wygłosiła na wywiadówce referat: „*Współczesna rodzina*”.

Z uwagi na urlop szkolny kierowniczkę Ludmiłę Banasik zastępowała Aniela Górka. W kwietniu 1973 r. nastąpiła weryfikacja rozwoju szkoły do 1975 r.

Przygotowano referat poświęcony ogólnym założeniom Raportu o stanie oświaty. Przedstawione zostały warianty rekonstrukcji systemu szkolnego. Proponowano nawiązać ścisłą współpracę z zakładami pracy, w których pracują rodzice uczniów trudnych, wprowadzić indywidualną pracę z uczniami, rozbudować szkołę i zapoznać się z systemem Muszyńskiego i stopniowo go wprowadzać.

W planach wychowawczych na rok szkolny 1973/74 postanowiono uwzględnić:

- 200-lecie KEN
- 30-lecie PRL i LWP
- powołanie Izby Pamięci Narodowej
- w klasach I - IV można pozostawić ucznia tylko za zgodą psychologa,
- w klasach V - VIII uczeń może przejść z jedną oceną niedostateczną
- na świadectwach notowane będą osiągnięcia uczniów oraz oceny z zachowania: wzorowe, wyróżniające, dobre i wystarczające
- uczniowie będą mieć obowiązek pracy społeczno-użytecznej w godzinach pozalekcyjnych
- zwalczanie u młodzieży postawy konsumpcyjnej w ramach wychowania socjalistycznego
- proces dydaktyczny prowadzić według Fleminga, a proces wychowawczy według Muszyńskiego.

System wychowawczy Muszyńskiego omówiono na podstawie książek: „Praca dydaktyczno- wychowawcza w kl. IV – V”(praca zbiorowa), „Teoretyczne podstawy systemu wychowawczego szkoły”.

Do wymiany doświadczeń w tym zakresie powołano punkty konsultacyjne, na naszym terenie - w Alwerni. W szkołach realizujących system Muszyńskiego wprowadzono **Dzień Patrona Szkoły**. Omówiono też Ustawę Sejmową w sprawie wychowania młodzieży zgodnie z tym systemem.

Nowy rok szkolny 1973/74 zainaugurował nowy dyrektor Franciszek Gwóźdź. Do Grona Nauczycielskiego dołączył wtedy **Stanisław Kaszuba**.

Nauczycielom przydzielono dodatkowe czynności i organizacje: ZHP, Zuchy, PCK, TPPR, SKO, Spółdzielnia Uczniowska, działka szkolna, kronika, biblioteka. Nauczyciele wychowania fizycznego zostali zobowiązani do przygotowania zestawu ćwiczeń do przeprowadzenia na przerwach między lekcjami. Dwa razy w roku miały się odbywać spotkania młodzieży z przedstawicielami MO na temat przepisów ruchu drogowego. Szeregi ZHP zostały powiększone do 40 %. Utworzono drużynę pożarniczą z harcerzy klas ósmych, drużynowym został Stanisław Kaszuba, przeszkolony na kursie instruktorskim. Zwiększono liczbę kółek zainteresowań. Założono kółka: historyczne, plastyczne i geograficzne. Usprawniono organizację pracy szkoły poprzez powołanie kolektywu kierowniczego, w skład którego weszli: dyr. Franciszek Gwóźdź, Władysława Bucka, Stanisława Kosowska. Zacieśniono współpracę z ogniskiem ZNP, ponieważ trzech nauczycieli było w Zarządzie ZNP. Opracowano plan wycieczek: do Oświęcimia, do zakładów pracy w ramach preorientacji zawodowej, do Rożnowa oraz zorganizowano biwak wiosenny dla harcerzy.

W szkole działała **85 Drużyna Harcerska im. Janka Krasickiego pod opieką Anieli Górki**. Powołano także **145 DH pod opieką Krystyny Nosal**. Liczyły one około 70 osób, umundurowanych w 90%. Ważniejsze akcje obu drużyn to: opieka nad Miejscami Pamięci Narodowej - warty, czyn społeczny - sadzenie drzewek, zbiórka na Centrum Zdrowia Dziecka, zbiórka makulatury, Festiwal Piosenki Harcerskiej itp.

Aktywnie działała też **100 Drużyna Zuchowa „Czerwone Krasnale”** licząca 30 zuchów pod opieką **Kazimiery Makuch**.

3

Uczniom mającym trudności w nauce przydzielono pomocników z klas starszych, a uczniom, którzy nie mają dobrej opieki ze strony rodziców - opiekunów z ramienia Komitetu Rodzicielskiego. W ramach samorządu zorganizowano samopomoc koleżeńską dla uczniów słabych pod nazwą: „*Komisja Nauki*”.

W 1974 r. ogłoszono konkurs na najlepiej pracującą szkołę. Dużą wagę w tym okresie przywiązywano do racjonalnego wykorzystania urządzeń elektrycznych, zasad ich bezpiecznego użytkowania i oszczędności energii elektrycznej. Często zwracano się do „*Fabloku*” jako zakładu opiekuńczego szkoły o przydział materiałów do zajęć praktyczno-technicznych, fizyki i innych przedmiotów. Dyskutowano nad lekturą M. Spionek: „*Zaburzenia w rozwoju uczniów a niepowodzenia szkolne*”, by zwiększyć i poprawić opiekę nad dziećmi opóźnionymi w rozwoju umysłowym. Zachęcano do oglądania audycji NURT poświęconej nauczaniu matematyki w klasach młodszych.

4

21 stycznia 1975 r. odbyła się uroczystość nadania **Odznaczenia Sztandaru Pracy I Klasy Dla Ziemi Chrzanowskiej** i z tej okazji przeprowadzono pogadanki w klasach, udekorowano domy flagami oraz zorganizowano uroczystą Wieczornicę w 30- rocznicę wyzwolenia Babic.

Dla polepszenia wyników nauczania i wychowania szkoła w Babicach przeszła na system Muszyńskiego. Zwiększono ilość klasopracowni, zorganizowano świetlicę i jadalnię, mieszkanie prywatne zostało przystosowane do użytku szkolnego.

W sierpniu 1975 r. na konferencji Rady Pedagogicznej powitano Dyrektora Zbiorczej Szkoły Gminnej w Babicach - Franciszka Deszcza.

Nowy rok szkolny 1975/76 rozpoczął się 21 sierpnia, a skończył 5 czerwca następnego roku. Nauczycieli obowiązywały dyżury wakacyjne. Zajęcia szkolne rozpoczynano od odpowiedniego ceremoniału - hymn, hasło, raport. Obowiązkowe było odpowiednie obuwie - juniorki i fartuchy szkolne.

W 1975 r. działały w szkole dwie drużyny harcerskie: **85 Drużyna Harcerzek**, licząca 52 dziewczynki, drużynowym był pwd Janusz Frączek oraz **145 Drużyna Harcerzy**, którą stanowiło 39 chłopców z drużynowym pwd Jackiem Ciurą. Pieczę nad harcerzami sprawowały panie: **phm Aniela Górka i pwd Krystyna Nosal.**

5

W dniach VII Zjazdu Partii harcerze śledzili przebieg dyskusji zjazdowej i chodzili w pełnym umundurowaniu, uczestniczyli też w VII Turnieju Wiedzy Obywatelskiej z cennymi nagrodami rzeczowymi, sprzątali i dekorowali Pomnik Poległych w Lipowcu w 31 rocznicę Wyzwolenia Ziemi Katowickiej.

W roku szkolnym 1976/77 zorganizowano klasopracownie: języka polskiego, języka rosyjskiego, biologii, matematyki i wychowania plastycznego. Praca z młodzieżą uzdolnioną była prowadzona w ramach kółek zainteresowań, dzieci słabsze objęte były opieką Poradni Wychowawczo-Zawodowej oraz pomocą koleżeńską. W miesiącach zimowych wszyscy uczniowie byli objęci akcją: „szklanka mleka”. Prężnie działało w szkole Kółko Matematyczne pod opieką Anieli Górki. Uczniowie brali udział w Konkursie Matematycznym na szczeblu szkoły i w eliminacjach gminnych. Do eliminacji rejonowych zakwalifikowała się *Mariola Stańczyk* i w Sosnowcu zajęła 7 miejsce, natomiast w eliminacjach wojewódzkich zdobyła 13 miejsce.

Osiągnięcia mieli też uczniowie działający w ramach Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej pod opieką Krystyny Nosal.

W Konkursie Języka Rosyjskiego na szczeblu gminy najlepsze były: *Halina Wiatrak* i *Teresa Kosowska*, natomiast w eliminacjach rejonowych w Sosnowcu *Halina Wiatrak* zajęła 6 miejsce.

W roku szkolnym 1977/78 zwracano szczególną uwagę na sprawy związane z BHP, z zapewnieniem uczniom bezpiecznych warunków pracy w szkole i poza szkołą.

Wychowawcy klas mieli sprawdzać czystość i umundurowanie uczniów, zabezpieczać pomieszczenia szkolne przed kradzieżą, ogniem i wodą. Nadal przestrzegano ceremoniału szkolnego i prowadzono ćwiczenia śródlekcyjne. Zorganizowano zespoły kompensacyjno-wyrównawcze, by wyrównać poziom uczniów najsłabszych z niektórymi przedmiotów. Szczególną uwagę zwracano na porządek, ład i czystość sal lekcyjnych, korytarzy i obiektów sanitarnych oraz na poszanowanie mienia społecznego. Omawiano też zagadnienia patriotyczno-obronne i uwzględniano tę tematykę w treści nauczania niektórych przedmiotów, w pracy organizacji szkolnych, w repertuarze chóru, w pracy Samorządu Szkolnego.

W pochodzie pierwszomajowym w 1978 r. wzięli udział wszyscy pracownicy szkoły, harcerze, grupa TPPR, grupa sportowców i grupa rytmiczna. Obowiązywały flagi czerwone, białe- czerwone i niebieskie. Zwracano uwagę na szacunek do symboli narodowych. Uczniom wyróżniającym się w nauce przyznawano: odznakę „Wzorowy uczeń”, świadectwo „Srebrna tarcza” dla uczniów klas VIII i dla uczniów klas IV – VII świadectwo ukończenia roku szkolnego z wyróżnieniem.

**W 1978 r. zastępcą dyrektora Zbiorczej Szkoły Gminnej w Babicach
do spraw wychowawczych została Teresa Bigaj.**

Nowy rok szkolny 1978/79 realizować miał następujące zadania:

- doskonalenie działalności dydaktyczno-wychowawczej
- rozwijanie jednolitego systemu wychowawczego
- wdrażanie uczniów do samodzielności i samorządności
- konsekwentne wprowadzanie w życie „Kodeksu ucznia”
- wzbogacanie „Ceremoniału szkolnego”
- dyscyplina i efektywność wykorzystania czasu pracy

Program reformy systemu edukacji zakładał wprowadzenie 10-latki. W związku z tym planowano podjąć szereg działań zmierzających do podniesienia jakości i efektywności pracy poprzez maksymalne wykorzystanie pomocy naukowych i umiejętne dobieranie form i metod pracy na lekcjach.

Zapowiedziano też plan zbiórki makulatury i odpadów użytecznych przez wszystkich uczniów w gminie. Dochody z powyższej zbiórki przeznaczono na budowę Ośrodka Szkoleniowego w Katowicach.

Przyjęto założenia dotyczące zawodoznawstwa, utworzono kącik zawodoznawczy, także spotkanie z rodzicami poświęcono sprawom zawodu, organizowano wycieczki do szkół zawodowych. Na jubileusz 35- lecia Polskiej Ludowej nauczyciele zobowiązali się odpracować po 15 godzin z uczniami mającymi słabe wyniki w nauce.

Ustalono i zatwierdzono program obchodów *Międzynarodowego Roku Dziecka*, realizowanego na terenie naszej szkoły. W programie uwzględniono następujące imprezy:

- zabawa noworoczna
- rozgrywki w sporcie zimowym i zabawy na śniegu
- wieczór bajek
- konkurs i kiermasz prac plastycznych
- zbiórka zabawek, książek i odzieży
- wyświetlanie filmów
- sadzenie drzewek i krzewów
- wycieczki z młodzieżą, biwak dla najbiedniejszych
- Dni Oświaty, Książki i Prasy
- Imprezy sportowe w ramach Dni Sportu Szkolnego

Drużyny harcerskie z Babic zorganizowały Złot Drużyn i rywalizowano w biegu terenowym ze sprawdzeniem wiadomości z pionierki, musztry, sanitarki itp. Złożono również kwiaty i oddano hołd poległym partyzantom na Lipowcu.

Zastępy z Babic zdobyły trzy pierwsze miejsca, a harcerzom przyznano stopnie: ochotnika, tropiciela, odkrywcy i przodownika. Odbył się także XV Alert Naczelnika ZHP pod hasłem: **„Biało – Czerwonej zdrowie, radość, pokój!”**. Harcerze mieli również ćwiczenia w strzelaniu z wiatrówek, kbks-ów i zdobywali Odznakę Sprawności Obronnej, nawiązano współpracę z Ligą Obrony Kraju.

8

Wytyczne na rok szkolny 1979/80 nadal były skupione wokół treści ideowo-wychowawczych związanych z Międzynarodowym Rokiem Dziecka, 35 rocznicą powstania PRL, 40 rocznicą napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę, 35 rocznicą kapitulacji Niemiec i zakończenia II wojny światowej.

Uczniowie szkoły podstawowej w Babicach brali udział w Zlocie Młodzieży w Katowicach w dniu 26 maja 1979 r.

W 1979 r. Władysława Bucka odeszła do pracy w Gminnym Ośrodku Kultury w Babicach. Dyrektor Gminnej Szkoły Zbiorczej **Franciszek Deszcz** podziękował jej za długoletnią pracę w babickiej szkole. Do pracy przyjęto **Marię Szrom** na 7 godzin (wychowanie muzyczne) i ponownie **Stanisława Kaszubę** na 11 godzin (historia i wychowanie obywatelskie).

W październiku 1979 r. odbyła się wizytacja Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach. Przedmiotem wizytacji była kontrola i ocena całokształtu działalności statutowej Zbiorczej Szkoły Gminnej w Babicach. Przeprowadzono 31 hospitacji lekcji u 12 nauczycieli. Wyróżniono nauczyciela matematyki, języka polskiego i języka rosyjskiego. Podkreślono wysoki poziom wykształcenia kadry, dobrą działalność organizacji młodzieżowych oraz nieustanne doskonalenie pracy ideowo-wychowawczej. Na działce szkolnej uprawiano fasolkę, którą rozprowadzono do szkoły i przedszkoli na stołówkę. Szkoła nie miała warunków do wprowadzenia hodowli królików.

Budowę szkoły w Mętkowie prowadzono do tej pory systemem gospodarczym i należało poczynić starania, by dalszą budowę prowadzić systemem inwestycyjnym ze środków budżetowych. Poruszono też kwestię rozbudowy szkoły w Babicach pod kątem potrzeb 10-latki.

Planowano też budowę Domu Nauczyciela przy Zbiorczej Szkole Gminnej oraz przyspieszenie prac przy wykończeniu szkoły w Mętkowie i adaptacji starej szkoły w Rozkochowie na Dom Nauczyciela. Szkoły filialne miały być wyposażone w pracownię do nauczania początkowego.

Praca ideowo-wychowawcza związana z Dniem Górnika miała przybrać następujące formy:

- na poniedziałkowy apel zaprosić górników
- na lekcjach języka polskiego, wychowania obywatelskiego i godzinach wychowawczych uwzględnić tematykę górnictwa
- na plastyce zorganizować konkurs rysunkowy o tematyce górniczej, najlepsze prace zostaną nagrodzone
- klasy od V - VIII napiszą wypracowanie na temat: „*Za co cenimy górników i otaczamy ich szacunkiem?*”
- przeprowadzić seminarium dla uczniów klas VII i VIII na temat pracy górników
- zobowiązać starsze klasy do oglądania audycji: „*Rozmowy obywatelskie*”

Po wizytacji przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty i Wychowania **dyrektorem Zbiorczej Szkoły Gminnej została dotychczasowa dyrektor do spraw wychowawczych - Teresa Bigaj.**

Zastępcą społecznym, a od 1 marca 1980 r. oficjalnym zastępcą dyrektora gminnego została **Stanisława Kosowska.** Do pracy w szkole przyjęty został **Edward Kowalski.**

W związku z olimpiadą prowadzono akcję: „*Sztafeta – Moskwa 80*” i założono tablicę rekordów uczniów. ZHP i Szkolna Rada Uczniowska przygotowały uroczysty apel z okazji VIII Zjazdu PZPR. Uczniowie klas VII i VIII wyjeżdżali na wystawy zawodoznawcze do Chrzanowa. Fablok zapewnił dojazd i umożliwił zwiedzanie zakładu.

W wyniku przeprowadzonych badań nauczania stwierdzono niedociągnięcia z języka polskiego i postanowiono większy nacisk położyć na ćwiczenia ortograficzne i gramatyczne, a z matematyki na rachunek pamięciowy i zadania tekstowe. Porównywano też szkoły pod względem udziału w olimpiadach i konkursach na etapie gminnym, rejonowym i wojewódzkim.

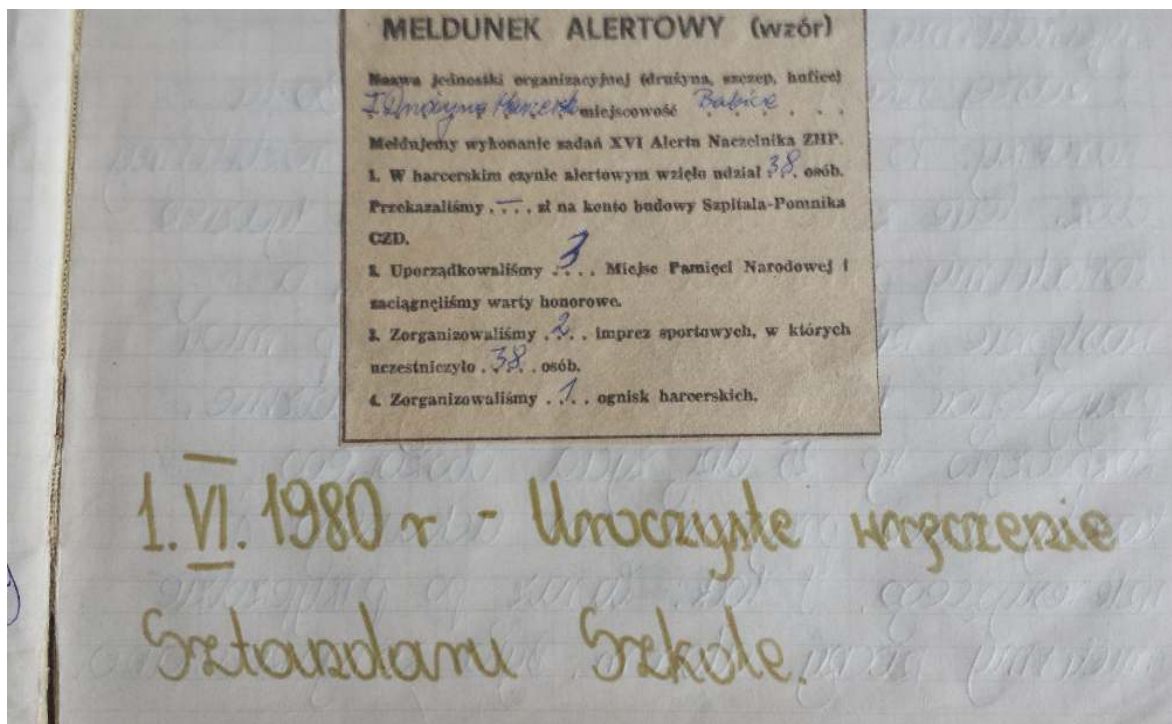
Uroczystość pierwszomajowa w 1980 r. przebiegała pod hasłem: „*barwnie, kolorowo i wesoło*”. W pochodzie wzięły udział delegacje wszystkich szkół filialnych. Niesiono wstążki biało-czerwone (harcerze), chorągiewki biało-czerwone (Babice), chorągiewki niebieskie (Jankowice), gołębie i kolorowe kółka olimpijskie (Zagórze), chorągiewki czerwone (Rozkochów). Każda szkoła niosła hasło, a sportowcy hasło i piłki.

Na poniższej fotografii widać jak w otoczeniu młodzieży w pochodzie pierwszomajowym defilują władze gminne, dyrekcja szkoły i nauczyciele.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w okresie PRL-u pochody z okazji Święta Pracy były obowiązkowe i stanowiły wyraz poparcia dla władz i solidarności z klasą robotniczą.

W czerwcu 1980 r. odbyła się uroczystość przekazania szkole sztandaru, ufundowanego przez Komitet Rodzicielski. Szkole nadano imię - **Tadeusza Kościuszki**.

11

Sztandar Szkoły Podstawowej w Babcicach.
Fot. z arch. Zespołu Szkół w Babcicach

12

Do szkół ponadpodstawowych kierowano uczniów w następujących proporcjach: około 20 % do liceum ogólnokształcącego, pozostali do szkół zawodowych górniczych, budowlanych, kolejowych, dziewczęta na dział mechaniki precyzyjnej. Zalecano prowadzić racjonalną gospodarkę podręcznikami. Na 16 lipca zaplanowano obóz wędrowny, w którym uczestniczyło 30 uczniów z całej gminy wraz z opiekunami. W roku szkolnym 1980/81 zatrudniono na 14 godzin **Stanisława Rokosza**, który pracował także w szkole w Jankowicach. Ustalono, że będą prowadzone lekcje otwarte z matematyki, wychowania fizycznego, języka polskiego i nauczania początkowego.

W sierpniu 1980 r. nakazano, by w klasach VII- VIII rozmawiać z młodzieżą na temat trudnej sytuacji w kraju, pogadanki te miały mieć odzwierciedlenie w dziennikach lekcyjnych. Dużo uwagi poświęcano szkodliwości palenia tytoniu, a na plastyce wykonywano plakaty o tematyce antynikotynowej.¹²

¹ – ¹² Zdjęcia z Kroniki 85 Drużyny Harcerskiej i z prywatnych zbiorów

¹² Opracowanie Haliny Mądrzyk na podstawie Księgi Protokołów Rad Pedagogicznych

POWSTANIE ZBIORCZEJ SZKOŁY GMINNEJ (1975 - 1989)

Proklamowanie przez VI Zjazd PZPR w 1971 r. powszechnego średniego wykształcenia doprowadziło do decyzji o zmianach i reorganizacji szkolnictwa na wsi. Aby zlikwidować dysproporcje w pracy szkół wiejskich i miejskich oraz zrównać szanse młodzieży do dalszego kształcenia, przystąpiono do organizowania Zbiorczych Szkół Gminnych w 1973 r.

Ich tworzeniu towarzyszył niemały wysiłek i zaangażowanie państwa, władz oświatowych i społeczeństwa, zaś głównym celem było podniesienie jakości kształcenia i wychowania oraz wyrównanie startu życiowego dzieci wiejskich.

Powołanie zbiorczych szkół gminnych poprzedziła reforma administracyjna państwa. Centralną osobą w nowym układzie administracyjnym był **Naczelnik Gminy**. Do jego obowiązków w dziedzinie kształtowania oświaty i wychowania należało:

- zabezpieczenie środków finansowych
- realizacja powszechnego obowiązku szkolnego
- zabezpieczenie pomieszczeń do nauki
- organizowanie dożywiania i dowożenia uczniów do szkół
- rekrutacja absolwentów szkół podstawowych do szkół przysposobienia rolniczego i innych szkół rolniczych
- organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży
- planowanie i finansowanie kapitalnych i bieżących remontów szkół i placówek oświatowo- wychowawczych na terenie gminy

Ośrodkiem oświatowo-kulturalnym w gminie stać się miała powoływana w miejscowości będącej siedzibą gminnych władz **Zbiorcza Szkoła Gminna**. Szkoła w nowoczesnym społeczeństwie stać się miała w coraz większym stopniu terenem przedłużonego pobytu uczniów, miejscem rozwijania elementów życia zbiorowego i organizacyjnego dzieci i młodzieży.

Doniosłą rolę przypisywano szkole w organizowaniu życia kulturalnego mieszkańców gminy zarówno młodzieży jak i dorosłych, udostępnianiu urządzeń sportowo-rekreacyjnych i pomieszczeń szkolnych na rozwijanie działalności amatorskich zespołów artystycznych, politechnicznych i kół zainteresowań. Zadania te realizował Naczelnik Gminy przy pomocy gminnego dyrektora szkół.

Po raz pierwszy w dziejach oświaty organom administracji państwowej stopnia podstawowego powierzono rozwiązywanie głównych problemów szkolnictwa wynikających z potrzeb społeczno-gospodarczych i oświatowych w gminie.

W latach siedemdziesiątych następowała intensyfikacja kształcenia i wychowania oraz podjęto szereg eksperymentów pedagogicznych w zakresie: pływania, języków obcych i umuzykalniania. Za ważne osiągnięcia uznać należy intensyfikację procesu nauczania w oparciu o szeroką pomoc, instruktaż dla nauczycieli ze strony dyrektorów szkół i zespołu wizytatorów przedmiotowo-metodycznych, którzy zastąpili dotychczasowy formalny nadzór i kontrolę.

Godnym podkreślenia osiągnięciem był postępujący proces indywidualizacji nauczania i dostosowywania go do możliwości percepcyjnych uczniów, wyrażający się pracą z uczniem zdolnym i ociążałym umysłowo zarówno na lekcjach, w pracy domowej, jak i poprzez masowy udział zdolnej młodzieży w licznych konkursach, olimpiadach oraz imprezach. Nastąpiła wyraźna poprawa działalności wychowawczo-opiekuńczej poprzez aktywizację relacji na linii nauczyciel - uczeń - rodzice. Poprawie uległo także współdziałanie szkół z rodzicami i organizacjami społecznymi, zwłaszcza z ZHP i TPD.

Na szerszą, niż w latach ubiegłych skalę podjęto eksperymenty programowe w zakresie nauczania matematyki w klasach I i II oraz eksperymenty organizacyjno-metodyczne systemu dydaktycznego Fleminga.

Z pieczołowitością wypracowano program wdrażania koncepcji szkół gminnych w powiecie chrzanowskim wspólnie z gminnymi dyrektorami szkół. Tworzono odpowiednie warunki materialno-techniczne, organizacyjne oraz kadrowe dla tych szkół.

Dokonano selekcji dzieci i zaprojektowano klasy specjalne i uzawodowione, zabezpieczono dowożenie i dożywianie uczniów. Rangę zawodu nauczycielskiego zdecydowanie podniosła nowa Karta, podwyżka płac i system nagród. Całokształt poczyniań w tym zakresie badała Główna i Okręgowa Inspekcja Szkolna, która oceniła wkład pracy ówczesnych władz oświatowych na bardzo wysokim poziomie.

Dnia 26 sierpnia 1973 r. do Wydziału Oświaty, Wychowania i Kultury wpłynęło pismo traktujące o gotowości szkół gminy Babice do rozpoczęcia roku szkolnego 1973/74.

W Szkole Podstawowej w Babicach nie przeprowadzono remontów z uwagi na zajęcie budynku przez kolonię. Stwierdzono konieczność malowania, remontu rynien, elewacji oraz dokończenie ogrodzenia terenu szkoły.

Budynek został zniszczony przez kolonię i w związku z tym wysłano pismo do Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej z prośbą o powołanie komisji w celu stwierdzenia zniszczeń i dokonania remontu w czasie ferii zimowych. We wrześniu naprawiono elewację, parapety, schody i rynny. Dokonano zakupu wyposażenia pracowni zajęć praktyczno-technicznych. Wcześniej udało się przygotować podkład pod boisko asfaltowe i wyremontować zaplecze kuchenne.

Dokumentem, który był uważany za podstawowy przy tworzeniu zbiorczych szkół gminnych było zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 17 marca 1973 r. Na podstawie tego zarządzenia wydano uchwałę nr XII /3/73 Gminnej Rady Narodowej w Babicach w dniu 9 kwietnia 1973 r. w sprawie zatwierdzenia organizacji Zbiorczej Szkoły Gminnej.

W myśl tej uchwały w skład Zbiorczej Szkoły Gminnej wchodziły:

1. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte w Rozkochowie klasy I - VIII
2. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Babicach klasy I - VIII
3. Szkoła Podstawowa im. XX-lecia PRL w Zagórzcu klasy I - VIII
4. Szkoła Podstawowa im. Małgorzaty Fornalskiej w Jankowicach klasy I - VIII
5. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Mętkowie klasy I - IV
6. Punkt filialny w Żarkach klasy V - VIII
7. Państwowe Przedszkole w Babicach
8. Państwowe Przedszkole w Zagórzcu
9. Państwowe Przedszkole w Olsznych

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Babicach posiadała dyrektora i zastępcę gminnego dyrektora szkół, Radę Pedagogiczną, i Komitet Rodzicielski. Pozostałe placówki posiadały własne Rady Pedagogiczne i były w tym zakresie samodzielnymi jednostkami oświatowo-wychowawczymi.

Integrującą funkcję w stosunku do tych jednostek pełniła wspólnie gminna dyrekcja szkół, zespół ekonomiczno-administracyjny, który pełnił obsługę administracyjno-finansową wszystkich placówek oświatowych oraz wspólna Rada Pedagogiczna, która zgodnie z planem pracy odbywała corocznie dwa plenarne posiedzenia (wiosną i jesienią) oraz wspólna dla wszystkich Rada Zakładowa ZNP.

Raz w miesiącu odbywały się Kolegia Gminnego Dyrektora Szkół, w których brali udział kierownicy placówek oświatowo-wychowawczych, dyrektorzy, pracownicy zespołu ekonomiczno-administracyjnego szkół i przedstawiciele ZHP.

Z dniem 1 stycznia 1973 r. planowano utworzyć stanowisko gminnego dyrektora szkół, który byłby równocześnie dyrektorem zbiorczej szkoły gminnej w miejscowości będącej siedzibą Gminnej Rady Narodowej.

Naczelnym zadaniem gminnego dyrektora szkół była realizacja polityki oświatowej państwa oraz sprawowanie nadzoru nad szkołami i przedszkolami. Do współpracy w tym zakresie włączono samorząd gminny, organizacje, instytucje gospodarcze, społeczno-polityczne i młodzieżowe, komitety rodzicielskie i opiekuńcze oraz zakłady pracy.

Kolejnym aktem prawnym, którego zamierzeniem był dalszy postęp w dziedzinie doskonalenia funkcji dydaktyczno-wychowawczej szkoły było zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 1 lutego 1973 r. w sprawie organizacji kształcenia i wychowania w roku szkolnym 1973/74.

Zarządzenie z dnia 17 marca 1973 r. postanowiło, że „siedzibą zbiorczej szkoły gminnej jest szkoła podstawowa będąca miejscem pracy gminnego dyrektora szkół oraz ustalało służbowe podporządkowanie gminnemu dyrektorowi wszystkich pracowników pedagogicznych, administracyjnych i obsługowych zatrudnionych w szkolnictwie na terenie gminy”.

Zbiorcza Szkoła Gminna stwarzała warunki sprzyjające wszechstronnemu rozwojowi uczniów poprzez właściwe użytkowanie czasu wolnego, a w szczególności służyła upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i zajęć kulturalno-artystycznych. Organizowała w miarę potrzeby i możliwości kształcenie zawodowe i na poziomie liceum ogólnokształcącego, jeśli dysponowałaby odpowiednią bazą dydaktyczną i wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną.

Z chwilą utworzenia Zbiorczej Szkoły Gminnej zaistniała potrzeba dokonania zmian w statucie szkoły podstawowej. Zmiany te wprowadziło zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 21 kwietnia 1973 r. Najważniejsze z nich to:

- wprowadzenie podziału roku szkolnego na dwa okresy
- zorganizowanie dla uczniów klas V - VIII opóźnionych w nauce i nie rokujących ukończenia klasy VIII w normalnym terminie - jednorocznego przysposobienia do zawodu
- wprowadzenie zapisów do klas I z rocznym wyprzedzeniem oraz wprowadzenie obowiązku pracy społecznie-użytecznej na rzecz szkoły i środowiska.

Ważnym terenem działania Gminnej Rady Narodowej i Naczelnika Gminy były: oświata, sport, wychowanie fizyczne i turystyka. Do zadań gminnego dyrektora szkół należała:

- analiza stanu i struktury wykształcenia ludności gminy oraz stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych
 - zapewnienie realizacji obowiązujących przepisów i norm w zakresie organizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w szkołach
- kontrola stanu realizacji obowiązku szkolnego
- zapewnienie środków finansowych na żywienie, dożywianie oraz świadczenie innych form pomocy materialnej dla uczniów.

Gminnego Dyrektora Szkół powoływał i odwoływał Kurator Oświaty i Wychowania z upoważnienia wojewody.

Pierwszym dyrektorem Zbiorczej Szkoły Gminnej w Babicach od sierpnia 1975 r. do 1979 r. został **Franciszek Deszcz**, powołany przez Kuratora Oświaty i Wychowania w Katowicach Tadeusza Pałysa.

Od 1979 r. do 31 sierpnia 1984 r. obowiązki gminnego dyrektora szkół pełniła **Teresa Bigaj**. W 1985 r. została ona mianowana na stanowisko Naczelnika Gminy w Babicach.

Gminny dyrektor pełnił swoje obowiązki przy pomocy zastępcy do spraw wychowawczych, powoływanego i odwoływanego przez inspektora na wniosek dyrektora po uzgodnieniu z Naczelnikiem Gminy. Pierwszym zastępcą gminnego dyrektora do spraw wychowawczych w latach 1975 - 78 był **Franciszek Gwóźdź**. Następnie w latach 1978 - 79 funkcję tę pełniła **Teresa Bigaj**, a od 1980 **Stanisława Kosowska**, która przez kilka lat była radną Gromadzkiej, a potem Powiatowej Rady Narodowej w Chrzanowie oraz radną Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach i posłem na Sejm z ramienia ZSL.

Stosunki prawno-służbowe nauczycieli w tym okresie regulowała ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 r. - **Karta Praw i Obowiązków Nauczyciela**. Nakładała ona na nauczycieli obowiązek wychowania uczniów w duchu socjalistycznej moralności i zasad współżycia społecznego, umiłowania Ojczyzny, sprawiedliwości społecznej oraz braterstwa z ludźmi pracy.

Nauczyciel był zobowiązany do prawidłowej realizacji programów nauczania i wychowania, do dbałości o bezpieczeństwo uczniów, do kształtowania aktywnego stosunku uczniów do kultury, sztuki i wrażliwości na piękno.

Na nauczyciela spoczywał też obowiązek poszanowania mienia społecznego, przestrzegania dyscypliny pracy oraz zachowania tajemnicy państwowej i służbowej pod rygorem odpowiedzialności służbowej i karnej określonej w Kodeksie Karnym z dnia 13 kwietnia 1963 r. Nauczyciele zatrudnieni na terenie wszystkich wsi naszej gminy mieli prawo do bezpłatnych mieszkań w miejscu pracy oraz do zwrotu kosztów dojazdu do pracy.

W latach siedemdziesiątych zniesiono egzamin kwalifikacyjny, jako sprawdzian przydatności nauczyciela do pracy w zawodzie. Wprowadzono ocenę pracy (wymagana co najmniej dobra) potwierdzona wynikami komisyjnej wizytacji.¹

¹ Opracowano na podstawie pracy dyplomowej Bernadetty Krawczyk

Lata osiemdziesiąte

W roku szkolnym 1980/81 działały w szkole następujące organizacje: ZHP, Drużyna Zuchowa „Leśne ludki”, Spółdzielnia Uczniowska „Promyk”, SKS, PCK, SKKT, SKO, LOK. **Dyrektor szkoły Teresa Bigaj** zapoznała nauczycieli z projektem regulaminu Rad Pedagogicznych oraz z dyscypliną pracy w szkole.

Narady nauczycieli odbywały się wspólnie - szkoły babickiej i punktu filialnego w Mętkowie. Od nowego roku szkolnego 1981/82 zajęcia miały się rozpocząć 1 września 1981 r. i dzień ten był Świętem Szkoły. Tygodniowy wymiar godzin pracy nauczyciela wynosił 22 godziny.

Do pracy w nowym roku szkolnym przyjęto: **Danutę Pawlik, Grażynę Jakóbk, Andrzeja Opalińskiego.**

Wprowadzono nowy regulamin oceniania i promowania uczniów. Kryteria ocen z poszczególnych przedmiotów pozostały bez zmian, a sprawowanie oceniano stosując nowe kryteria: *wzorowe, wyróżniające, poprawne, nieodpowiednie, naganne*. Ocenę ustalał wychowawca w porozumieniu z uczniami, nauczycielami, wprowadzając samoocenę ucznia. Powołano także koordynatora do spraw z zakresu preorientacji zawodowej.

Rada Pedagogiczna podjęła uchwałę aprobowującą powołanie Społecznej Rady Oświaty i Wychowania, zgodnie z wytycznymi pisma nr 500/9/81.

4 stycznia 1982 r. na posiedzeniu Rady Pedagogicznej **dyrektor Teresa Bigaj** przypomniała uczestnikom obowiązujące przepisy *dekretu o stanie wojennym z dnia 13 grudnia 1981 r.*¹ Obowiązywała wzmożona dyscyplina pracy, punktualność, w sprawach dotyczących Odpowiedzialności Cywilnej bezpośrednim zastępcą pani dyrektor była Aniela Górka.

Rada Pedagogiczna zapoznała się z uchwałą Nr 276/81 Rady Ministrów z 30 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia rozwiązań przyjętych w projekcie Karty Nauczyciela, a mianowicie:

- obowiązki nauczyciela
- wymagania kwalifikacyjne
- nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy
- warunki pracy i wynagrodzenia
- uprawnienia socjalne i urlopy
- ochrona zdrowia
- odpowiedzialność dyscyplinarna
- uprawnienia emerytalne

Obowiązywało także Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z 21 czerwca 1981 r. w sprawie oceniania, promowania i klasyfikowania.

Uchwalono decyzję o założeniu księgi rejestrującej uczniów niszczących sprzęt szkolny i określono ich odpowiedzialność finansową. Poinformowano zebranych o możliwości odejścia z zawodu w przypadku, gdy nauczycielowi nie odpowiada socjalistyczne wychowanie młodzieży.

Nauczyciele oceniani byli przez dyrektora określeniem, że pedagog pracuje *niezadowolająco, zadowolająco i wyróżniająco*.

Uczniowie klasy VIII z ocenami niedostatecznymi mieli możliwość ukończenia szkoły po uprzednim zdaniu egzaminu końcowego przed komisją powołaną przez Radę Pedagogiczną.

2

Na konferencji podsumowującej w 1982 r. dyrektor Zbiorczej Szkoły Gminnej Teresa Bigaj podziękowała Anieli Górcie za ogromny wkład pracy w szkole i trwającą 10 lat współpracę z nauczycielami. W roku szkolnym powitano przybyłych do pracy w szkole: **Władysława Martynę** (16 godzin), **Stanisława Rokosza** (12 godzin), **Genowefę Paliwodę** (10 godzin).

Obowiązywały zalecenia wynikające z zarządzenia MOiW z 21 października 1982, a zwłaszcza:

- włączenie do obchodów Dnia Zmarłych
- zorganizowanie uroczystości w związku z 64 rocznicą odzyskania niepodległości
- apel z okazji 65 rocznicy zwycięstwa rewolucji w Rosji
- dyscyplina pracy, rytmiczność zajęć pozaszkolnych
- odpowiedzialność służbowa nauczycieli

W związku z powyższym dyskutowano nad wybranymi zagadnieniami dydaktyczno- wychowawczymi przedstawionymi w następujących referatach:

- „Główne kierunki pracy wychowawczej”
- „Wychowanie przez pracę do przyszłych obowiązków zawodowych”
- „Rozwijanie zainteresowań naukowych i technicznych”
- „Dbłość o zdrowie i sprawność fizyczną”
- „Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu i demoralizacji”
- „Rozwój samorządnej działalności uczniów”
- „Współpraca szkół z rodzicami i środowiskiem”

Zgodnie z zaleceniem Kuratorium w szkole przeprowadzono akcję zbiórki pieniędzy na konto „DAR MŁODZIEŻY” po uprzednim rozpropagowaniu akcji.

Od 1 września 1983 r. zaczął obowiązywać nowy system godzinowy dla nauczycieli - 18 godzin tygodniowo.

Zalecano, by każdy nauczyciel czytał „Głos Nauczycielski” i śledził wszelkie nowości wydawnicze. Duży nacisk należało kłaść na praktyczne zastosowanie wiedzy i naukę zawodu. Proponowano stosowanie zasady partnerstwa i tolerancji wobec uczniów. Nadal przeprowadzano badanie wyników nauczania i organizowano apele i akademie rocznicowe.

Realizowano także program wychowania zdrowotnego poprzez wyrabianie u dzieci i młodzieży nawyków higieniczno-zdrowotnych, przestrzeganie zasad higieny psychicznej oraz wyposażenie dzieci w podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz wiedzy o chorobach zakaźnych.

W roku szkolnym 1983/84 pracę w szkole rozpoczęli: **Marta Dyba, Grażyna Bąba i Ryszard Hojarczyk**. Nauczyciele podjęli decyzję, że zajęcia wychowawcze będą organizować w wolne soboty. W ramach godzin wychowawczych realizowano tematy związane z narkomanią i jej szkodliwymi skutkami dla zdrowia.

W związku ze zniesieniem stanu wojennego wychowawcy byli zobowiązani do przedstawiania w klasach starszych aktualnych wydarzeń politycznych w Polsce i na świecie. Nadal obowiązkowe było noszenie przez uczniów tarcz szkolnych. Na posiedzeniach Rad Pedagogicznych przedstawiano referaty, a następnie podejmowano dyskusję i formułowano wnioski do dalszej pracy. Przygotowywano się do obchodów 40-lecia PRL i przyjęto założenie mające na celu podniesienie jakości pracy i zwiększania jej efektywności.

Ogłoszono zbiórkę pieniędzy na rzecz: „*Poległych w walce o utrwalenie władzy ludowej*”.

Realizowano tematy szkoleniowe: „*Wszyscy jesteście nauczycielami języka polskiego*” oraz „*Rola nauczyciela w doskonaleniu języka ojczystego i rozwijanie umiejętności posługiwania się nim w sposób poprawny*”. Z zakresu obrony cywilnej przedstawiono referat: „*Rola i miejsce powszechnej samoobrony*”.

Zalecano, by poprawić współpracę z rodzicami w zakresie informacji o bieżących wynikach pracy i postawie ucznia. Na lekcjach wychowawczych proponowano stosować metodę problemowo-dyskusyjną. Planowano zorganizować olimpiadę wiedzy o województwie katowickim, a także konkurs „*Sprawni jak żołnierze*”, zaś w kwietniu Eskulapiadę. Mobilizowano harcerzy, by zgłaszali się na kurs drużynowych oraz na kolonie „*wymienne*” do NRD.

Przeprowadzano pogadanki z zakresu BHP dotyczące zakazu palenia traw, niewypałów i znajomości przepisów drogowych.

Na konferencji 22 sierpnia 1984 r. dotychczasowa **dyrektor Teresa Bigaj** przedstawiła **nowego dyrektora - Władysława Martynę i nową nauczycielkę Alicję Kędzioreę**.

Teresa Bigaj objęła stanowisko **Inspektora Oświaty i Wychowania w Urzędzie Gminy**.

W roku szkolnym 1984/85 polecono zwrócić uwagę na pracę wychowawczą, uświadomić zdecydowaną postawę każdego człowieka w walce o pokój oraz systematycznie kontaktować się z rodzicami. Priorytetem miała być współpraca z organizacjami społecznymi, a zwłaszcza z organizacją wiodącą – ZHP. Na stołówce nadal realizowano akcję: „*szklanka mleka*” i spożywano bułki. Prowadzono też specjalne zeszyty, do których wpisywano godziny czynów społecznych na rzecz szkoły oraz klasy realizowane po lekcjach. Przynależność do ZHP była wyróżnieniem i nobilitacją dla ucznia. Przyjęto zobowiązanie udostępnienia pomieszczenia na harcówkę. Wnioskowano o aktywną współpracę nauczycieli z Samorządem Uczniowskim i ZHP.

Powstał plan utworzenia obok szkoły tzw. „*zielonej sali gimnastycznej*”. Pod egidą PRON ukonstytuował się Komitet Pomocy Szkole, którego przedstawiciele brali aktywny udział w posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Podejmowano dyskusje na tematy związane ze szkołą, zwłaszcza dotyczące niezbędnych remontów budynku i urządzeń szkolnych. Prezes PRON pan Noworyta zapewnił poparcie i współdziałanie tej organizacji dla wspólnych inicjatyw. Przewodniczącym Rady Pomocy Szkole został pan Leszek Sroka, który podziękował zebrany za obywatelską postawę.

Na wniosek Polskiego Komitetu Solidarności zbierano pieniądze dla głodujących dzieci w Etiopii. Powołano zespoły wychowawcze w składzie: zastępca dyrektora, wychowawcy, drużynowy ZHP, opiekunowie szkolnych organizacji. Zespoły te dokonywały oceny sytuacji wychowawczej i opiekuńczej w szkole i w środowisku uczniowskim. Po przerwie spowodowanej urlopem wychowawczym do pracy w szkole wróciła **Krystyna Kaszuba**.

W 1985 r. Inspektorem Oświaty i Wychowania została Bożena Szopa, a Naczelnikiem Gminy Babice - Teresa Bigaj.

Posiedzenia Rad Pedagogicznych odbywały się wspólnie z rodzicami, z przedstawicielami Gminnego Komitetu Pomocy Szkole, z KGW, dyrektorem Gminnej Spółdzielni, prezesem OSP.

Kompleksowa wizytacja szkoły w grudniu 1985 r. miała na celu sprawdzenie stopnia realizacji zaleceń i wniosków powizytacyjnych, działalności ideowo-wychowawczej szkoły, ocenę realizacji zadań w zakresie wychowania patriotycznego, obronnego wraz z prawidłowością prowadzenia dokumentacji w zakresie obrony cywilnej.

W ramach zajęć w bibliotece szkolnej nauczyciel zobowiązany był do odbycia w klasach 20 godzin przysposobienia czytelniczego w ciągu roku.

W listopadzie 1987 r. stwierdzono zaginięcie dzienników lekcyjnych: klasy V i klasy VIII (nauczanie indywidualne). W związku z tym zostały powołane komisje przedmiotowe do przeprowadzenia egzaminów sprawdzających wiadomości i odtworzenia ocen na mocy decyzji Inspektora Oświaty i Wychowania.

Wydano też szereg decyzji mających na celu uniknięcie podobnego zdarzenia w przyszłości - zakaz wchodzenia uczniów do pokoju nauczycielskiego, zakaz posyłania dzienników za pośrednictwem uczniów, zamykanie pokoju w czasie lekcji, wzmożenie dyżurów nauczycieli.

W 1988 r. szkolna organizacja Ligi Ochrony Przyrody zdobyła puchar dla szkoły.

Wygłoszono referat: „*Wychowanie dla pokoju*” i zalecano kultywować Miejsca Pamięci Narodowej, przeprowadzać konkursy, pogadanki i wieczornice o tematyce pokojowej.

Szkolenie przeciwpożarowe przeprowadził referent do spraw ochrony przeciwpożarowej **Edward Kowalski**. Planowano uruchomić akcję: „*Obiad w szkole*”, ostatecznie dożywianie w szkole rozpoczęło się w późniejszym terminie. Szkoła prowadziła ścisłą współpracę z Poradnią Wychowawczo-Zawodową w Chrzanowie. Starano się wyeliminować u uczniów nawyk zdawania lub poprawiania ocen w ostatniej chwili przed klasyfikacją.

Zamierzenia remontowo-inwestycyjne dla szkoły dotyczyły odgrzybienia budynku szkolnego i remontów wewnętrznych. Wykonano remont dachu, nowe odgromienie, założono rynny i rury spustowe, pomalowano sale lekcyjne, sanitariaty i kuchnię, rozpoczęto prace związane z odwodnieniem terenu szkoły. Pomieszczenia jadalni powierzono opiece szkolnemu kołu PCK (sekcja czystości).

W 1988 r. pracę w szkole rozpoczęła **Dorota Zwodzińska**, a zakończyła **Krystyna Osadzińska**. Stan uczniów w szkole na dzień 26 czerwca 1989 wyniósł: 247.

Co roku w okresie wakacyjnym nauczyciele organizowali obozy wędrowne dla młodzieży ze wszystkich szkół gminnych. Grono powiększyło się doraźnie o **Dariusza Stryjniaka**, który nauczał geografii w wymiarze 8 godzin.

Zdarzały się kradzieże na terenie szkoły oraz w sklepiu szkolnym. Za te wybryki uczniowie byli karani zachowaniem nagannym i przeniesieniem do Szkoły Podstawowej w Rozkochowie. O decyzji informowano pisemnie rodziców oraz uczniów na apelu. Po analizie odwołań rodziców zdarzało się, że Rada Pedagogiczna zawieszala wykonanie kary. W 1989 r. odeszła na zasłużoną emeryturę długoletnia nauczycielka babickiej szkoły **Krystyna Kowalska**.⁴

Wraz z obradami „okrągłego stołu” w 1989 r. skończyła się komuna. Polska Rzeczpospolita Ludowa przestała funkcjonować, a wraz z nią do lamusa zaczęły stopniowo przechodzić: czyny społeczne, pochody pierwszomajowe, zbiórki makulatury i nieustanne akcje oszczędzania: papieru, prądu, wody. Zmienił się także sposób oddziaływania na młodzież szkolną, bo definitywnie zaprzestano realizacji systemu wychowawczego w duchu socjalistycznym.

¹ Dekret o stanie wojennym z dnia 13 grudnia 1981 r.

^{2,3} Zdjęcia z prywatnych zbiorów

⁴ Opracowanie Haliny Mądrzyk na podstawie Księgi Protokołów Rad Pedagogicznych

III Rzeczpospolita - (1989 ...)

W roku szkolnym 1989/90 zapisanych uczniów było 233, w tym: 112 chłopców i 121 dziewcząt. W szkole działały następujące organizacje: Samorząd Uczniowski, ZHP, Zuchy, PCK, LOP, LOK, SKS, TPPR, SKO, TPD, Spółdzielnia Uczniowska „Promyk”. Nadal prowadzono jeszcze systematyczną zbiórkę makulatury.

Za działalność szkolnej służby zdrowia odpowiadała higienistka. Wnioskowano, by bibliotekarz włączył się do współpracy z wychowawcami i polonistami w celu podniesienia czytelnictwa w szkole. W tym okresie zastępcą dyrektora była **Kazimiera Makuch**, a prezesem ZNP - **Stanisława Kosowska**.

W roku szkolnym 1990/91 wprowadzono instrukcję MEN dotyczącą powszechnego nauczania religii. Udział w lekcjach religii mieli brać uczniowie, których rodzice wyrazili zgodę na specjalnych oświadczeniach. Przypomniano też zarządzenie MEN w sprawie działalności pozalekcyjnej i pozaszkolnej, że jest to integralna część pracy nauczyciela.

W nowym roku szkolnym 1990/91 szkoła przeszła na nowy regulamin oceniania, klasyfikacji i promowania z czterostopniowej skali ocen na sześciostopniową według następujących kryteriów:

ocena celująca, bardzo dobra, dobra, dostateczna, mierna, niedostateczna.

Z zachowania natomiast: wzorowa, bardzo dobra, odpowiednia, nieodpowiednia i naganna.

Wśród przedmiotów nauczania pojawiła się w szkole religia jako przedmiot dodatkowy. Jako pierwsze prowadziły ją katechetki: **Maria Najowicz**, **Izabela Zyznar** oraz ksiądz **Tadeusz Dąbrowski**.

W szkole działał chór szkolny, kółko recytatorskie, polonistyczne, teatralne, geograficzne, fizyczne, matematyczne, gimnastyka korekcyjna.

Zakres prac remontowo-gospodarczych wykonanych w tym okresie to : wymiana okien, zakup blachy trapezowej, kupno komputera z drukarką, kolorowego telewizora, video, elektrycznej maszynki do mięsa. Ponadto Komitet Rodzicielski zakupił zamrażarkę, wieżę, pralkę. Pomalowano także lamperię korytarza ogólnego, w-c, kuchnię i stołówkę.

Przedstawiono propozycję organizowania zielonych sal gimnastycznych i tzw. „zielonych szkół”, w których nauka odbywała się poza miejscem zamieszkania.

Na podstawie orzeczeń Poradni Wychowawczo-Zawodowej tworzone były zespoły wyrównawcze, a także gimnastyka korekcyjna dla dzieci skierowanych przez lekarza.

W związku z trudną sytuacją panującą w oświacie wydano zarządzenie nr 0138/16/91 w sprawie ograniczeń budżetowych i zmniejszono w roku szkolnym 1991/92 tygodniowy plan nauczania o jedną godzinę w każdej klasie.

W sprawie oceniania, klasyfikacji i promowania obowiązywał regulamin MEN nr 25 z dnia 16 lipca 1990 r.¹

Stan uczniów w roku szkolnym 1990/91 wyniósł 240. W nowym roku szkolnym, dokładnie 1 stycznia 1992 r. uruchomiono stołówkę, gdzie serwowano dla uczniów obiady dwudaniowe. Ilość wydawanych obiadów systematycznie wzrastała. Komitet Rodzicielski zakupił niezbędny sprzęt: sztucce, talerze, garnki. Finansował też środki czystości i wymianę okien.

Dyrektor szkoły wystąpił o refundację obiadów dla najbiedniejszych dzieci. Tą formą pomocy objęto początkowo 46 uczniów.

W roku szkolnym 1991/92 na pół etatu w bibliotece pracowała **Renata Sadowska**, która realizowała także przysposobienie czytelnicze, a oprócz niej: **Dorota Zwodzińska**, **Maria Szrom**, **Grażyna Bąba**, **Dariusz Stryniak**, **Kazimiera Makuch**, **Alicja Kędziora**, **Grażyna Jakóbiak**, **Marta Dyba**, **Krystyna Kaszuba** – pełny etat i **Stanisława Kosowska** – 11 godzin oraz katechetki: **Irena Najowicz** i **Izabela Zyznar**.

Dyrektor Martyna przypominał nauczycielom o przychodzeniu do szkoły 15 minut przed rozpoczęciem zajęć, o punktualnym rozpoczynaniu lekcji, o zwracaniu uwagi na bezpieczeństwo uczniów. 1 września 1991 r. weszło w życie zarządzenie o niepłatnych zastępstwach. Wprowadzono „*Program oszczędnościowy*”. Nastąpiły drastyczne cięcia godzinowe, zawieszono działalność kół zainteresowań i zespołów wyrównawczych. Nauczyciele w celu eliminacji negatywnych postaw uczniów prowadzili w specjalnych zeszytach rejestr wybryków i wykroczeń. Jeden uczeń objęty był „*szkołą życia*”.

Policja prowadziła śledztwo w sprawie włamań i kradzieży w szkole, odnotowano trzykrotne włamania do szkoły na przełomie 1991/92 r. Zdarzały się przypadki wandalizmu w wykonaniu uczniów jak na przykład: malowanie przystanków, pomalowanie autokaru, łamanie krzeseł na jadalni. Wykonano kolejne remonty w celu polepszenia warunków pracy w szkole jak: wymiana okien, założenie parapetów, pomalowanie kuchni z zapleczem. Założono nową linię telefoniczną, zamontowano słupy do koszykówki, wykonano tor przeszkód.

Nadal kompletowano sprzęt do stołówki. Wykonano remont węzła ciepłowniczego w kotłowni, naprawiono drzwi po włamaniu, założono osłonę na kaloryfery i uzupełniono oświetlenie zewnętrzne.

Przyjęto ustalenie, że dodatek motywacyjny w wysokości 5 % otrzymuje każdy nauczyciel. Do biblioteki szkolnej przyjęto **Lucynę Gwóźdź** od października 1992 r.

Omawiano zasady gospodarowania środkami wypracowanymi przez szkołę z przeznaczeniem na potrzeby dzieci. Powołano Komitet Rozbudowy i Modernizacji Dachy i wystąpiono o środki na nadbudowę dachu. Uzyskano zgodę Rad Sołeckich z Babic i Wygiełzowa na zebranie środków finansowych, by przeprowadzić remont dachu.

Od 1 stycznia 1994 r. nastąpiło przejęcie kierowania oświatą przez Samorządy Gminne. Poradnia Wychowawczo-Zawodowa zmieniła nazwę na Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W 1993 r. uczyło się w szkole w Babicach 229 uczniów: 113 chłopców i 116 dziewcząt. Biblioteka szkolna była czynna trzy razy w tygodniu przez 15 godzin. Kolejnego włamania do szkoły dokonano 27 maja 1994 r.

Wraz z siostrą **Izabelą Zyznar - Fabiolą** religii uczyła też siostra **Zofia Sadowa - Tarsycja**. W roku szkolnym 1994/95 do pracy w bibliotece zatrudniono **Romanę Majkowską**. W zastępstwie za Dorotę Zwodzińską (roczny urlop) przyjęto do pracy w szkole - **Wandę Balok**.

Nauczyciele na konferencjach wygłaszali referaty na różne tematy dotyczące edukacji, wychowania oraz ekologii. Szkołę zaczęto ogrzewać gazem, zapewniono też stały dostęp do ciepłej wody, zamontowano metalowe drzwi.

W kwietniu 1995 r. miała miejsce wizytacja przedstawiciela Delegatury z Jaworzna pani Danuty Skrzydłowskiej. Wizytacja potwierdziła wysoki poziom nauczania w babickiej szkole.

Uzyskane ze sprzedaży makulatury środki przeznaczono na zakup lektur do biblioteki oraz na materiały papiernicze i piśmiennicze. W roku szkolnym 1995/6 pracę w szkole rozpoczęła **Aleksandra Piegza**. Stanisława Kosowska nadal prowadziła nauczanie indywidualne - „szkołę życia” w wymiarze 7 godzin tygodniowo.

Była zgoda Kuratorium Oświaty w Katowicach na otwarcie popołudniowej szkoły średniej w Babicach, jednakże nie podjęto działań w tym kierunku. Zasoby szkoły powiększyły się o 3 komputery OPTIMUS i drukarkę, elektryczną maszynę do pisania, sprzęt sportowy. Wykonano też dokumentację konstrukcyjno-architektoniczną budynku szkoły i sali gimnastycznej do przebudowy. Uruchomiono pierwszą w gminie pracownię komputerową. Od 1996 r. działało w szkole kółko informatyczne. Doposażono salę komputerową, założono pionowe żaluzje i kraty oraz drzwi antywłamaniowe. Szkoła miała jednego laureata i dwóch finalistów w olimpiadzie języka rosyjskiego oraz I miejsce w Konkursie Jurajskich Parków Narodowych.

Nauczanie języka angielskiego prowadzić miała od 1997 r. **Krystyna Doległo**, a funkcję pedagoga szkolnego objęła **Magdalena Ochmańska** w wymiarze 10 godzin tygodniowo. Naukę religii w roku szkolnym 1997/8 prowadził **ksiądz Stanisław Czaja** oraz **siostry: Czesława (Jadwiga Pruchnicka) i Fabiola (Izabela Zyznar)**. Przypominano o konieczności zachowania Ceremoniału Szkolnego podczas imprez i uroczystości. Zakupiono kserokopiarkę Minolta, komputer Optimus, tablice podświetlane do pracowni biologicznej, spawarkę, wiertarkę i szlifierkę. Dodatkowo kupiono do kuchni: patelnię elektryczną, szafę chłodniczą, garnki itp.

Dzieci ze szkoły w Babicach przebywały na zielonej szkole w Jagniątkowie od 5 czerwca 1998 r. do 17 czerwca 1998 r. - 50 uczniów z klas: III, IV, V oraz w Połczynie Zdroju - 40 dzieci od 2 sierpnia do 28 sierpnia 1998 r. Biblioteka została wzbogacona o księgozbiór biblioteki Fabloku.

W roku szkolnym 1999/2000 wprowadzono reformę oświaty i systemu edukacji oraz dokonano przebudowy struktury ustroju szkolnego.²

Z dniem 1 września 1999 r. szkoła polska rozpoczęła 3-stopniowe nauczanie:

zintegrowane w klasach I – III, blokowe w klasach IV – VI oraz 3-letnie gimnazjum.

Opiekę nad małopolskimi szkołami powierzono Kuratorium w Krakowie. Wizytatorem nadzorującym pracę naszej szkoły była pani **Ewa Baran** z chrzanowskiego oddziału zamiejscowego, podlegającego krakowskiemu kuratorium.

W 1999r. rozpoczęło działalność **Publiczne Gimnazjum w Babicach** w zmodyfikowanej strukturze systemu szkolnego pod przewodnictwem **dyrektora Władysława Martyny**.

W skład Rady Pedagogicznej Publicznego Gimnazjum wchodził następujący zespół nauczycieli: **Marta Dyba, Grażyna Jakóbik, Alicja Kędziora, Kazimiera Makuch, Halina Mądrzyk, Magdalena Perończyk, Zofia Skrobas, Waldemar Świątek, Krystyna Szymkiewicz, Marzena Wędrzyk – Kaszuba, Beata Wiśniewska – Pasierb, Alicja Gucik i ksiądz Stanisław Czaja**. Babickiemu gimnazjum podlegała filia, czyli oddział zamiejscowy w Jankowicach. Uczący dojeżdżali na zajęcia do Jankowic. Pedagogiem szkolnym była **Ewa Kołodziejczyk**, a w roku następnym 2000/2001 - **Małgorzata Godyń**. Gimnazjaliści redagowali gazetkę szkolną: „*Echo Gimnazjalisty*”. Aktywnie działał Samorząd Uczniowski, koło komputerowe, koło języka angielskiego, koło matematyczne, polonistyczne, PCK, SKS. W roku szkolnym 1999/00 uczęszczało do klasy I gimnazjum 64 uczniów. Średnia uzyskanych ocen wyniosła wówczas 3,8.

W roku szkolnym 2000/01 do pracy w gimnazjum przyjęto **Beatę Moćko** (biblioteka szkolna i w-f) i **Urszulę Kowalską** (matematyka) oraz **Joannę Bańdo – Kowal** (matematyka) do szkoły podstawowej.

Już w następnym roku szkolnym oddział zamiejscowy Publicznego Gimnazjum został zlikwidowany. Kazimiera Makuch przeszła na emeryturę, a Grażyna Jakóbiak przeniosła się do gimnazjum w Chrzanowie. Wprowadzono dla nauczycieli stopnie kwalifikacji zawodowych: **nauczyciel stażysta, kontraktowy, mianowany, dyplomowany**.

Najważniejsze dokumenty dotyczące awansu zawodowego nauczycieli to: *Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982 r., Nowelizacja Karty Nauczyciela z 15 lipca 2004 r. oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie awansu zawodowego nauczycieli z 3 sierpnia 2000 r.* Na przebieg kariery zawodowej nauczycieli mają wpływ różne aspekty psychologiczne, indywidualne i środowiskowe. Umiejętności, kompetencje, wykształcenie, odpowiednio długi staż zawodowy oraz pozytywna opinia komisji warunkują przyznanie odpowiedniego stopnia awansu. ³

W roku szkolnym 2001/02 zatrudniono w gimnazjum: **Ilonę Wyrwiak** (biblioteka), **Renatę Wojcieszek** (sztuka), **Andrzeja Rejmana** (w-f), **Marzenę Traczyk** (język niemiecki) a także pedagoga szkolnego - **Halinę Kurkiewicz**.

Pierwszym nauczycielem dyplomowanym 31 lipca 2001 r. została **Marta Dyba**. Do biblioteki zakupiono sprzęt komputerowy oraz encyklopedie: do języka angielskiego i do chemii. Realizowano program „*Kładka*”, w ramach którego przyznawano dotacje i dofinansowanie dla dzieci i młodzieży z rejonów popowodziowych. Przeprowadzono program profilaktyczny: „*7 kroków*” dotyczący zagrożeń i uzależnień młodzieży.

W 2001 r. gimnazjum w Babicach działało już jako jednostka samodzielna pod kierownictwem **Władysława Martyny**, natomiast dyrektorem szkoły podstawowej w tym samym 2001 r. została **Grażyna Bąba**, dotychczasowa wicedyrektor.

Egzaminy gimnazjalne odbywały się wówczas w połowie maja, zarówno w części humanistycznej, jak i matematyczno – przyrodniczej. **W maju 2002 r. po 4 latach budowy została oddana do użytku nowa sala gimnastyczna.**

W nowym roku szkolnym 2002/03 przyjęto do pracy **Tomasza Zdunka** (język niemiecki), **Marcina Kaszubę** (sztuka), **Joannę Mierzejewską – Siudę** (w-f), **Agnieszkę Ząbek** (pedagog), **Kingę Głowacz** oraz **księdza Marcina Bętkowskiego**.

Sztandar Gimnazjum Publicznego w Babicach.
Fot. z arch. Zespołu Szkół w Babicach

6

W styczniu 2003 r. Samorząd Uczniowski, Rada Rodziców i nauczyciele wybrali na patrona gimnazjum: Marię Skłodowską – Curie.

12 czerwca 2003 r. odbyła się uroczystość nadania imienia gimnazjum . Akt nadania imienia został odczytany przez przewodniczącą Rady Gminy w Babicach - **Halinę Sędzielarz**. Akt przekazania sztandaru szkole odczytała przewodnicząca Rady Rodziców - **Kazimiera Żmudzińska**. Odsłonięto też tablicę pamiątkową w obecności Wójta Gminy Babice, pani Kurator, a ksiądz Marcin Bętkowski dokonał jej poświęcenia. Pracująca w bibliotece Ilona Wyrwiak zainstalowała program komputerowy: „Biblioteka 2000”. W gimnazjum działał Samorząd Uczniowski, który wydawał „Gimnazjalistę” oraz Klub Europejski, PCK, Chór, SKS.

W 2003 r. pracę w gimnazjum rozpoczęła w zastępstwie za Magdalenę Perończyk - **Halina Głowska**. Stan uczniów w PG na dzień 25 czerwca 2003 r. - 112 uczniów w sześciu oddziałach klasowych. W roku szkolnym 2003/04 przyjęto do pracy w gimnazjum: **Monikę Szatan** (biologia, geografia), **Edytę Martynę** (biblioteka, dowódz dzieci).

Na naradzie 14 stycznia 2004 r. odczytano pismo Wójta Gminy Babice Wiesława Domina z dnia 8 stycznia 2004 r. dotyczące aktu założycielskiego **Zespołu Szkół** - Uchwałę Rady Gminy Babice Nr XVI/92/2004. W skład zespołu miały wejść: Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki oraz Publiczne Gimnazjum im. Marii Skłodowskiej - Curie.

Zespół Szkół miał rozpocząć działalność od 1 września 2004 r. pod kierunkiem nowej pani dyrektor Agaty Szuty.

Pojawili się też nowi nauczyciele: **Agnieszka Łabuzek** (historia), **Ewelina Gut - Gędłek** (j. polski) i katecheta **Wojciech Nitka** oraz katechetka **Teresa Ciura** (siostra **Estella**). Dotychczasowy, długoletni dyrektor **Władysław Martyna** odszedł na emeryturę.

Wicedyrektorem została Beata Wiśniewska – Pasierb.

7

Nowy pokój nauczycielski otworzono w pomieszczeniu przy sali gimnastycznej. Pierwsze środy miesiąca stały się dniem spotkań z rodzicami.

W dniach od 15 listopada - 19 listopada 2004 r. zawieszono zajęcia edukacyjne ze względu na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w związku z remontem dachu. Zostało zalane I piętro budynku przez deszcz i nie można było prowadzić zajęć szkolnych. Zakończenie prac remontowych przewidziano na 17 grudnia 2004 r. Remont I piętra trwał do 31 stycznia 2005 r. Dni wolne zostały odpracowane w soboty.

Dyrektor **Agata Szuta** przedstawiła i omówiła 5-letni i roczny program rozwoju placówki, opracowany w oparciu o analizę SWOT.¹⁴

Do Zespołu Szkół uczęszczało 254 uczniów; do SP - 151, do PG – 103.

W roku szkolnym 2004/2005 dokonano całkowitego remontu I piętra budynku.

Wymieniono oświetlenie, posadzki, wymalowano sale lekcyjne, korytarze, wyremontowano sanitariaty. Zrobiono nowy dach, na który pozyskano środki w 70 % z Banku Światowego. Biblioteka szkolna została dobrze wyposażona i posiadała już 6649 woluminów. W roku szkolnym 2005/06 języka niemieckiego uczyli: **Tomasz Zdunek** i **Weronika Buczek**, a do grona nauczycieli dołączyła również **Mariola Paliwoda** – nauczyciel nauczania zintegrowanego. Wszyscy nauczyciele byli zobowiązani do konsultacji przedmiotowych - jeden raz w tygodniu bezpłatnie.

8

W październiku 2005 r. naszą szkołę odwiedził **biskup Szkodoń**, którego uczniowie powitali specjalnie przygotowaną uroczystą akademią. Kontynuacją gazetki szkolnej: „*Gimnazjalista*” była gazetka: „*Przestrzeń*” redagowana przez zespół uczniowski pod kierunkiem **Marty Dyby**.

Pani dyrektor zwracała uwagę na problem agresji w szkole. Było to zjawisko powszechne, ponadkulturowe, stało się nawet przedmiotem badań wielu psychologów. Także w naszej szkole istniała przemoc w relacji dziecko – dziecko. Zdarzało się, że uczniowie starsi wybierali na swoje ofiary młodszych i słabszych fizycznie kolegów. W związku z tym przeprowadzano ankiety wśród uczniów, zalecono wzmocnić dyżury na przerwach, przeprowadzać pedagogizację rodziców na temat agresji i przemocy oraz wprowadzić dyżury w szatniach.

2 maja 2006 r. pani dyrektor Agata Szuta poinformowała, że odchodzi do Kuratorium Oświaty i Wychowania na stanowisko pierwszej wicekurator małopolskiej. **Do 31 sierpnia 2006 r. obowiązki dyrektora pełniła Beata Wiśniewska - Pasierb i pełni je nadal.**

W roku szkolnym 2006/07 pracę w szkole rozpoczęła **siostra Barbara Żaczek**, od stycznia 2007 r. - **Agata Wierzbic**.

Wicedyrektorem została Dorota Zwodzińska.

Na konferencji plenarnej w 2007 r. był obecny Wójt Gminy Babice - **Roman Warchoł**, który zachęcał nauczycieli do pisania projektów w celu pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej. W roku szkolnym 2007/08 zatrudniono **Annę Fryś i Annę Spykę** oraz na jeden rok **Ewelinę Kaszubę**. Religii uczyła siostra **Liliana Żaczek** i ksiądz **Dariusz Gacek**.

Szkoła realizowała Projekt Europejskiego Funduszu Społecznego: „**Super Szkoła**” oraz program profilaktyczny: „*Wizerunek Gimnazjalisty*”. Wprowadzono obowiązkowe szkolne mundurki. W zastępstwie za Magdalenę Perończyk języka angielskiego uczyła **Katarzyna Bigaj**.

Nauczycielki Zespołu Szkół: **Marta Dyba, Halina Mądrzyk, Agnieszka Ząbek** aktywnie uczestniczyły w projekcie współfinansowanym ze środków unijnych: „**Nauczyciel Dobrych Praktyk**”, dzięki czemu zakupiono dla szkoły sprzęt multimedialny: laptop i tablicę interaktywną. Projekt ten był realizowany w latach 2011 – 2015 r.

W 2008 r. religii uczył **ksiądz Marek Skop** oraz pojawili się też nowi nauczyciele: **Paulina Banach - Sypko, Michał Bulanda** na jeden rok, **Agnieszka Jedynak i Michał Gacek**.

Od 1 września 2009 r. weszła w życie *Nowa Podstawa Programowa dla klas I SP i I PG*, w związku z czym zaszła konieczność wprowadzenia zmian w *Statucie Szkoły*.

Anulowano propozycję utworzenia filii Zespołu Szkół w Rozkochowie z powodu negatywnej opinii radnych i rodziców. W roku szkolnym 2009/2010 pracę w szkole rozpoczęła **siostra Wanda Oczkowska**. W zastępstwie za Agnieszkę Ząbek funkcję pedagoga szkolnego pełniła **Jolanta Piłat - Korpała**.

Od 1 września 2010 r. zorganizowano w szkole świetlicę, jako pozalekcyjną formę wychowawczo-opiekuńczą działalności szkoły dla uczniów klas I - III, którym rodzice nie mogą zapewnić opieki po skończonych lekcjach.

Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. na gimnazja nałożono obowiązek zorganizowania pracy metodą zespołowego projektu edukacyjnego w celu rozwiązania konkretnego problemu. Nauczyciel będąc organizatorem i koordynatorem pracy uczniów ma za zadanie aktywizować ich do działań twórczych. W projektach edukacyjnych zdecydowanie większa aktywność przypada na ucznia.

W roku szkolnym 2011/12 religii w szkole nauczał **ksiądz Rafał Cinal**, zaś edukacji dla bezpieczeństwa uczyła **Jadwiga Bochenek**, a w roku następnym - **Joanna Lelito - Pajor**.

W Zespole Szkół aktywnie działały następujące organizacje: Samorząd Uczniowski, PCK, Chór Szkolny, Klub Europejski, Zespół Pieśni i Tańca „*Małopolskie*”, prowadzono Kronikę Szkolną oraz sprawowano pieczę nad Pocztem Sztandarowym.

Zespół Szkół został zgłoszony do programu: „*Bezpieczna Szkoła*”, koordynatorami tego projektu zostali: **Paulina Sypko, Anna Spyra, Michał Gacek**.

W roku szkolnym 2013/14 religii nauczała **siostra Genowefa Kramarz**, a matematyki uczył **Paweł Niemczyk**.

Realizowano wówczas dwa projekty we współpracy z Towarzystwem Oświatowym Ziemi Chrzanowskiej - Szkoła Podstawowa: „*Kluczowe kompetencje to podstawa*” ,Publiczne Gimnazjum: „*Gimnazjum kluczowych kompetencji*”. Dodatkowe zajęcia o charakterze dydaktyczno-wyrównawczym oraz rozwijającym miały na celu wyrównanie szans i podniesienie jakości edukacji uczniów naszej szkoły.

9

W dniach od 28 października do 8 listopada 2013 r. zespół wizytatorów ds. ewaluacji przeprowadził ewaluację problemową. Miała ona na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę wymagań w sprawie nadzoru pedagogicznego. W wyniku ewaluacji sformułowano pozytywne wnioski oraz niezbędne zalecenia odnośnie poprawy efektywności kształcenia, a szczegółowy raport zamieszczono na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Od 9 - 10 czerwca 2014 r. gmina Babice gościła grupę uczniów z Czech, dla których przygotowano specjalny program zwiedzania Krakowa, Skansenu, Zamku Lipowieckiego, występy artystyczne oraz turnieje i zawody sportowe. W dniu 15 czerwca 2014 r. nasza szkoła zorganizowała Dzień Rodziny dla uczniów, ich rodzin oraz mieszkańców gminy. W roku szkolnym 2014/15 na kilka godzin języka angielskiego zatrudniono **Natalię Pikur**.

Od 1 września 2015 r. do Zespołu Szkół w Babicach włączono miejscowe przedszkole. Dyrektorem pozostała **Beata Wiśniewska**, a zastępcą dyrektora Zespołu Szkół – **Halina Glistak**.

W maju 2017 r. rozpoczęła się rozbudowa budynku Zespołu Szkół o oddziały przedszkolne wraz z zapleczem.

Wykonano już dwa jednokondygnacyjne, niepodpiwniczone skrzydła. W południowo - zachodnim skrzydle mieścić się będą cztery oddziały przedszkolne oraz pokój nauczycielski.

W skrzydle północno - wschodnim zlokalizowana będzie kuchnia, jadalnia oraz pomieszczenia administracyjne i techniczne. Konstrukcja budynku będzie żelbetowo - murowana, dachy zaś spadziste w konstrukcji dźwigarów drewnianych z poszyciem z dachówki cementowej.

Na realizację tej inwestycji Gmina Babice uzyska dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020.¹⁵

Od roku szkolnego 2015/2016 w Zespole Szkół obowiązuje wyłącznie dziennik elektroniczny. Za aktualizację systemów komputerowych oraz administrowanie dziennika elektronicznego odpowiedzialny jest **Marcin Kaszuba**.

W celu podniesienia efektywności pracy i wszechstronnego rozwoju nauczyciele uczestniczyli w następujących szkoleniach: „Nowoczesny system doskonalenia zawodowego na terenie powiatu chrzanowskiego” - cztery spotkania Grup Roboczych – opracowanie i realizacja Roczego Planu Wspomagania, „Efektywne kontakty nauczycieli i rodziców”, „Ocenianie kształtujące w praktyce”, „Ocenianie w świetle obowiązujących przepisów”, „Szkoła interwencja profilaktyczna” - wykłady i dwudniowe warsztaty, „Szkoła wobec wyzwań. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej 2017”, „Uczniowie z ASD w klasie szkolnej”.

Od roku szkolnego 2016/ 2017 zniesiono tzw. „godziny karciane”, czyli obowiązek dodatkowej, nieodpłatnej pracy nauczyciela w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, przeznaczonych na zajęcia z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce. Pozostał zapis zobowiązujący nauczyciela do 40-godzinnego czasu pracy, w ramach którego utrzymano cotygodniowe konsultacje.

W czasie wakacji 2016 r. w związku ze **Światowymi Dniami Młodzieży** szkoła udostępniła sale lekcyjne na parterze pielgrzymom z Portugalii.

W roku szkolnym 2016/17 społeczność szkolna wzięła udział w projekcie: „Bezpieczna +”. Biblioteka szkolna zajęła się rozprowadzaniem darmowych podręczników dla uczniów wyznaczonych klas. W szkole po raz kolejny uczniowie otrzymują darmowe warzywa, owoce i mleko, a ostatnio także kefir.

2 listopada 2016 r. w Zespole Szkół miała miejsce kolejna ewaluacja zewnętrzna – problemowa w obszarze „**Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się**”. Pozytywny wynik ewaluacji został przedstawiony w raporcie. Szkoła spełniła wszystkie wymagania na poziomie wysokim, co wyraża się we wzroście aktywności uczniów i poprawie jakości pracy szkoły. W roku szkolnym 2016/17 uczęszczało 189 uczniów, w tym do SP - 123, do PG - 66.¹⁶

Od roku szkolnego 2017/18 następuje proces stopniowego wygaszania gimnazjów i powrót do ośmioklasowej szkoły podstawowej. Zespół Szkół w Babicach staje przed kolejnym wyzwaniem, związanym ze zmianami, jakie niesie nowa reforma szkolnictwa.

Klasa V Szkoły Podstawowej – 2017/18

10

Klasa VI Szkoły Podstawowej – 2017/18

11

Klasa VII Szkoły Podstawowej – 2017/18

12

Klasa II Publicznego Gimnazjum – 2017/18

13

- ¹ Art. 16 ust.8 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty
² Reforma systemu oświaty
³ Stopnie zawodowe w karierze nauczyciela
⁴⁻¹³ Zdjęcia z prywatnych zbiorów
¹⁴ SWOT – od angielskich słów określających 4 elementy składowe analizy: S- mocne strony,
W - słabe strony, O - szanse, T - zagrożenia
¹⁵ Materiał Zespołu Szkół w Babicach
¹⁶ Opracowanie Haliny Mądrzyk na podstawie Księgi Protokołów Rad Pedagogicznych

MAŁOPOLANIE

Młodzieżowy Zespół Pieśni i Tańca „Małopolanie” istnieje od kwietnia 2007 r. i jest wspaniałą wizytówką i ambasadorem szkoły oraz Gminy Babice.

Powstał w ramach projektu „Super Szkoła” finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego przez Zespół Szkół w Babicach. Tworzą go uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum i ich absolwenci pod kierunkiem nauczyciela muzyki Marcina Kaszuby. Stały repertuar zespołu to: polonez, tańce krakowskie, śląskie, suita tańców lubelskich oraz liczne regionalne pieśni.

„Małopolanie” biorą udział w różnego rodzaju imprezach kulturalnych, spotkaniach integracyjnych i występują zarówno dla społeczności lokalnej jak również reprezentują Gminę Babice na zewnątrz.

Zespół poprzez uczestnictwo w III edycji projektu: „Okno na Wschód” jesienią 2009 r. wyjechał z występem na Białoruś.

13.06.2012 r. „Małopolanie” wystąpili podczas uroczystych obchodów 125-lecia działalności OSP w Brzeszczach.

Od 11.06 do 18.07 2012 r. Zespół Pieśni i Tańca „Małopolanie” reprezentował naszą gminę i Polskę na Balkan Folk fest 2012 .

W lipcu 2014 r. zespół przebywał rekreacyjnie i dawał występy w Egipcie.

20.09.2017 r. „Małopolanie” zawiesili swoją działalność. ¹

¹ Opracowano na podstawie materiałów GOKiS

^{2,3,4-} Fotografie z archiwum Zespołu Szkół w Babicach

2

3

4

WYBITNE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ W BABICACH

FINALIŚCI WOJEWÓDZKICH KONKURSÓW PRZEDMIOTOWYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ KURATORIUM

2004 - Julia Wątroba i Michał Kaszuba - KONKURS HUMANISTYCZNY
2007 - Michał Kaszuba - HISTORIA
2014 - Maksymilian Pasierb - PRZYRODA
2015 - Michał Kurnik - HISTORIA
2017 - Anna Marek - BIOLOGIA
2016,2017 - Maksymilian Pasierb - GEOGRAFIA

WAŻNIEJSZE KONKURSY POWIATOWE

2014 - Powiatowy Konkurs Literacki - III miejsce - Anna Marek
 Powiatowy Konkurs Mitologiczny „Po nitce do kłębka”
 2014 - V miejsce - Dominika Ciura, Gabriela Klimkowicz, Wiktoria Sroka
 2016 - III miejsce - Aleksandra Piwowarczyk, Marlena Urbanowicz, Mateusz Kania
 Powiatowy Konkurs Czytelniczy
 2016 - I miejsce - Julia Gałuszka, Olimpia Jarska, Gabriela Tęczar
 2017 - II miejsce - Julia Gałuszka, Olimpia Jarska, Gabriela Tęczar
 2017 - Powiatowy Konkurs Plastyczny i Literacki - I miejsce - Justyna Gucik,
 I miejsce - Alina Deja
 2017 - Powiatowy Konkurs Wiedzy o Józefie Piłsudskim - IV miejsce - Maciej Kurnik,
 V miejsce - Paweł Zaczyński
 2017 - Powiatowy Konkurs Piosenki w Języku Obcym - Anna Marek - I miejsce
 2018 – Powiatowy Konkurs Historyczny – Chrzanów w okresie staropolskim –
 Małgorzata Mozgała – I miejsce
 2018 – Powiatowy Konkurs Wiedzy o Tadeuszu Kościuszcze – Paulina Westenholc –
 I miejsce
Wojewódzki Konkurs Recytatorski w Nowym Sączu - III miejsce w 2003 r., finalistka
 w 2004 r. - Barbara Dyba, finalistka w 2012 r. i w 2013 r. - Anna Marek
Powiatowy Konkurs Pięknego Czytania - finalistka w 2005 r. , 2006 r. -
 Paulina Gaudyn
Ogólnopolski Turniej BRD - finaliści w 2014 r. - Bartłomiej Jezierski, Jakub Bąba,
 Bartosz Rożnawski .

9 maja 2018 roku w naszej szkole odbył się Powiatowy Konkurs Wiedzy o Tadeuszu Kościuszcze w związku z obchodami 200- lecia istnienia szkoły. Patronat nad wydarzeniem objął **Wójt Gminy Babice – Radosław Warzecha**. Organizatorkami konkursu były: **Halina Mądrzyk, Anna Fryś i Paulina Sypko**. 46 uczestników zmierzyło się z pisemnym testem dotyczącym życia i działalności naszego patrona - Tadeusza Kościuszki. Wyłonienie laureatów w poszczególnych kategoriach nastąpiło po części ustnej konkursu.

W kategorii: klasy IV- VI	<i>I miejsce – Paulina Westenholc (ZS Babice)</i>
	<i>II miejsce – Jakub Knapik (SP Bołęcin)</i>
	<i>III miejsce – Natalia Pawlik (SP Balin)</i>
	<i>Wyróżnienie – Olga Odrowąż (SP Regulice)</i>
W kategorii: gimnazjum i klasa VII	<i>I miejsce- Martyna Odrzywolska (SP Balin)</i>
	<i>II miejsce – Filip Zelek (SP nr 5 Chrzanów)</i>
	<i>III miejsce – Izabela Matacz (SP Grojec)</i>
	<i>Wyróżnienie – Aleksandra Macuda (SP Płaza)</i>

Wręczenie nagród odbyło się na sali gimnastycznej w obecności wszystkich uczestników oraz ich opiekunów. Nagrody wręczyła **pani dyrektor Beata Wiśniewska** w obecności **Andrzeja Urygi** – zastępcy Wójta Gminy Babice.

Kierownicy i dyrektorzy szkoły w latach 1945 – 2018

1945 – 1947 - *Maria Budka*
1947 – 1966 - *Mieczysław Kępka*
1966 – *Janina Surdacka*
1966 – 1973 – *Ludmiła Banasik*
1973 – 1975 – *Franciszek Gwóźdź*
1975 – 1979 – *Franciszek Deszcz*
1979 – 1984 – *Teresa Bigaj*
1984 – 2004 – *Władysław Martyna*
2001 - 2004 - *Grażyna Bąba*
2004 – 2006 – *Agata Szuta*
2006 – nadal – *Beata Wiśniewska*

CHRONOLOGICZNY WYKAZ NAUCZYCIELI PRACUJĄCYCH W BABICKIEJ SZKOLE W LATACH 1945 – 2018

1. Maria Budka
2. Antonina Smolarczyk
3. Mieczysław Kępka 1947 – 1966
4. Zofia Gadzina - Cudak
5. Stanisława Buzdygan
6. Helena Rudol
7. Weronika Berny
8. Weronika Piekarczyk 1958 - 1991
9. Krystyna Kowalska 1959 – 1989
10. Władysława Bucka 1962 - 1979
11. Janina Surdacka 1962
12. Stanisława Kosowska 1962 - 1996
13. Ryszard Kowalski
14. Krystyna Osadzińska 1966 – 1975
15. Ludmiła Banasik 1966 - 1973
16. Kazimiera Makuch 1966 - 1999
17. Grażyna Hofman 1968
18. Krystyna Nosal - Kaszuba 1968 - 1999
19. Aniela Górka 1971 - 1982
20. Franciszek Gwóźdź 1973 – 1975
21. Stanisław Kaszuba 1973
22. Franciszek Deszcz 1975 - 1979
23. Teresa Bigaj 1978 - 1984
24. Maria Szrom 1979 - 2007
25. Edward Kowalski 1980 – 1990

26. Stanisław Rokosz 1980
27. Danuta Pawlik 1980
28. Grażyna Jakóbik 1980 - 2000
29. Andrzej Opaliński 1980
30. Władysław Martyna 1982 - 2004
31. Genowefa Paliwoda 1982
32. Marta Dyba 1983 - 2016
33. Grażyna Bąba 1983 - 2006
34. Ryszard Hojarczyk 1983
35. Alicja Kędziora 1984 - 2011
36. Dorota Zwodzińska 1988 - nadal
37. Dariusz Stryjniak 1989
38. siostra Irena Najowicz – Maria 1993
39. siostra Izabela Zyznar – Fabiola 1993
40. ksiądz Tadeusz Dąbrowski 1993
41. Renata Sadowska 1991
42. Lucyna Gwóźdź 1992
43. siostra Zofia Sadowa – Tarsycja
44. Wanda Balok 1994
45. Romana Majkowska 1994
46. Aleksandra Piegza 1995
47. Krystyna Doległo 1997
48. Magdalena Ochmańska 1997
49. ksiądz Stanisław Czaja 1997
50. siostra Jadwiga – Pruchnicka – Czesława 1997
51. Ewa Kołodziejczyk 1999
52. Małgorzata Godyń 2000
53. Halina Mądrzyk 1999 - nadal
54. Magdalena Perończyk 1999 - nadal
55. Marzena Wędrzyk – Kaszuba 1999 - nadal
56. Beata Wiśniewska – Pasierb 1999 - nadal
57. Zofia Skrobas 1999 - 2000
58. Krystyna Szymkiewicz 1999 - 2000
59. Waldemar Świątek 1999 - 2000
60. Alicja Gucik 1999 - 2000
61. Anna Pasierb 1999
62. Beata Moćko 2000
63. Urszula Kowalska 1999 - 2006
64. Joanna Kowal 2000 - nadal
65. Ilona Wyrwiak 2001 – 2003
66. Renata Wojcieszek 2001
67. Andrzej Rejman 2001
68. Marzena Traczyk 2001
69. Halina Kurkiewicz 2001
70. Tomasz Zdunek 2002
71. Marcin Kaszuba 2002 - nadal
72. Joanna Mierzejewska – Siuda 2002 - nadal
73. Agnieszka Ząbek 2002 - nadal
74. Kinga Głowacz 2002

- 75.ksiądz Marcin Bętkowski 2002
- 76.Halina Głogowska 2003
- 77.Monika Szatan 2003
- 78.Edyta Martyna 2003 - nadal
- 79.Agata Szuta 2004 - 2006
- 80.Agnieszka Łabuzek 2004
- 81.Ewelina Gut – Gędłek 2004
- 82.ksiądz Wojciech Nitka 2004
- 83.siostra Teresa Ciura – Estella 2004
- 84.Mariola Paliwoda 2005 - nadal
- 85.Anna Spyra 2007 - nadal
- 86.Łukasz Anioł 2005
- 87.Weronika Buczek 2005
- 88.siostra Barbara Żaczek – Liliana
- 89.Agata Wierzbic 2007 - nadal
- 90.Ewelina Kaszuba 2007
- 91.Anna Fryś 2007 - nadal
- 92.ksiądz Dariusz Gacek 2007
- 93.Katarzyna Bigaj
- 94.ksiądz Marek Skop
- 95.siostra Wanda Oczkowska 2009
- 96.Agnieszka Jochymczyk
- 97.Paulina Banach – Sypko 2008 - nadal
- 98.Beata Ziajka
- 99.Michał Bulanda 2008
- 100.Marzena Tomaszewska
- 101.Agnieszka Jedynak 2008
- 102.Michał Gacek 2008 - nadal
- 103.Agnieszka Kopacz
- 104.Ewa Nowotny 2009 - nadal
- 105.Jolanta Piłat – Korpała 2009
- 106.ksiądz Rafał Cinal 2011 - 2016
- 107.Jadwiga Bochenek 2011
- 108.Joanna Lelito – Pajor 2012
- 109.Ewa Matyasik 2012
- 110.siostra Genowefa Kramarz – Alma 2013
- 111.Paweł Niemczyk 2013
- 112.Natalia Pikur 2014
- 113.Olga Kwiatkowska
- 114.Bartosz Paprot
- 115.Magdalena Nędzkowska
116. Jan Kuna 2017